ANT
Haftalık Dergi • 20 Mayıs 1969 • Sayı 125 • 125 kuruş

İnönü - Bayar yakınlaşması arkasındaki oyunlar

NİÇİN ASTINIZ?

HAFTANIN NOTLARI

11 mayıs

Ş. Yalçın kazandı

■ **Halen Kemah'ta yetkili bulunan Koyulhisar C. Savcısı Şiar Yalçın, gazetelerde yayınlanan halktan yana ve devrimci nitelikteki yazılarından ötürü Adalet Bakanlığı'nın isteği ve Yüksek Savcılar Kurulu'nun kararı ile bir yıl önce işten el çektirilmesi üzerine Danıştay'da iptal dâvası açmıştı. Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulu işlemin iptaline karar vermiştir. Şiar Yalçın, şimdi görevinden uzak kaldığı dört ay süre içinde yoksun bırakıldığı yarı aylık ve ödeneklerinin tazminat olarak ödenmesi için Adalet Bakanlığı aleyhine tam kaza dâvası açacak, bu suretle iktidarın tasarrufu yüzünden, devlet, Şiar Yalçın'a fakir ve yoksul halkın sırtından tazminat ödemek zorunda bırakılmış olacaktır. Şiar Yalçın, ayrıca, Koyulhisar'da görevli bulunduğu sırada kendisine ateş edilmesi olayı ile ilgili olarak Cumhurbaşkanı Sunay'a bir telgraf çekmiştir. Yalçın telgrafında «Gerek Adalet Bakanlığına, gerek İçişleri Bakanlığına, şüphelendiğim şahısların mutlaka yakalanıp sorguya çekilmeleri ve olaydan kısa bir süre önce satıldığı tesbit edilen tabancanın elde edilmesi ve mahalline uzman elemanlardan kurulu bir polis ekibi gönderilmesi yolunda vaki müracaatlarım neticesiz kaldı. Olayın elebaşısı Koyulhisar'da bazı devlet memurları ile samimi ilişkiler sürdürerek serbestçe dolaşmaktadır.» demekte ve Sunay'dan ilgilileri uyarmasını istemektedir.**

Grev önlendi

■ Kartal'daki Mutlu Akü Fabrikası işçilerinin hak arama amacıyla yaptıkları grev, işverenle sarı Petrol İş Sendikası'nın ve Bâbıâli basınının işbirliği sonucunda önlenmiştir. İşçilere verilen yemeğin az ve kötü olduğunu söyleyen Hüseyin Ezin adlı işçinin işten çıkarılmasından sonra fabrika sahibi Attila Türker ile müdürü Hamdi Günay'ın keyfi tutumuna başkaldıran işçiler işbaşı yapmamış ve fabrika önünde oturarak bazı haklar istemişlerdir. Ancak sarı Petrol İş Sendikası'nın müdahalesiyle grev hareketi kırılmış ve işveren gazetelere ilanlar vererek zaferini (!) dosta düşmana duyurmuştur.

Asistanlar boykotu

■ **«Asistanlık Tazminat Kanunu ve reformu»nun savsaklanması üzerine Cerrahpaşa ve Hukuk Fakülteleri asistanları boykota başlamışlardır. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde asistanlar adına bir açıklama yapan Esat Eşkazan, «Bizler, halkın sağlığını ticaret metaı olarak görüp, bunun üzerinde oyunlara girişip ücret artırmanın peşinde koşmuyoruz. Acil olaylara bakacağız. 10 Mart Senato toplantısında, isteklerimizin en kısa sürede ele alınacağı söylendi. Aradan iki aydan fazla zaman geçtiği halde bir şey olmadı...» demiş ve direnişlerinin salt tazminat meselesi olmadığını belirtmiştir. Öte yandan, aynı nedenlerle Hukuk Fakültesi asistanları da öğretim görevlerini bırakarak direnişe başlamışlardır.**

A. Dino Türkiye'de

Dünyaca tanınmış Türk sanatçısı Abidin Dino, uzun bir ayrılıktan sonra geçen hafta ilk defa Türkiye'ye gelmiştir. Paris'te bulunduğu sırada resim çalışmalarını yine Türkiye üzerine yapan ve Türk sanatını Avrupa galerilerinde gurur verici şekilde temsil eden Abidin Dino, tablolarından bir kısmını 20 Mayıs'tan itibaren Galeri 1'de «Görmeden İstanbul» adı altında sergileyecektir, Dino'nun sergisi, yılımızın en büyük sanat olaylarından biridir.

12 mayıs

Aybar CHP'ye çattı

■ Güney ve güneydoğu illerinde bir gezi yapan Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, son olaylar üzerine Gaziantep'te verdiği demeçte Amerika'nın bir AP-CHP koalisyonu planladığını belirterek şöyle demiştir: «Eski Demokratların affedilmesi, Amerikan emperyalizminin istekleri ve çıkarları doğrultusunda bir olaydır. Zira Amerika, eski Demokrat'ların destekleyeceği bir AP - CHP koalisyonunun, 1950-60 döneminin muhalefetsiz dostluğunu yeniden iade ve ihya edebilecek güçte olabileceğini düşünür. CHP liderini ve ortanın solundaki CHP ekibini, tarih önünde sorumluluktan kimse kurtaramayacaktır. Dün Kırıkhan'da, Reyhanlı'da ağa toprakları üzerinde çalışan fukara köylü ailelerinin, yağmur geçiren bez çadırlarına ve bu çadırların çamur altındaki zeminlerine baktığımda, CHP liderinin memlekete huzur getirmek için giriştiğini söylediği son teşebbüsü, bize hazin bir istihza gibi göründü.»

Özel okullarda direniş

■ **Özel yüksek okullar kaynayan kazan olmakta devam etmektedir. İstanbul Işık Mühendislik Okulu'nda 200 öğrencinin derslere alınmaması üzerine başlayan hareketler diğer özel okullara da yayılmıştır. Eskişehir Hastaş, Gayrettepe Mühendislik, Vatan Mühendislik ve Kadıköy Mühendislik okulları boykot komiteleri ortak bir bildiri yayınlayarak içinde bulundukları çıkmazı anlatmış ve yöneticileri protesto etmişlerdir. Ayrıca Gümüşsuyu'nda Taşkışla'ya kadar üst kısımları soyunuk olarak bir yürüyüş yapmışlar ve «Patronlar bizi soyuyor» sloganlarını tekrarlamışlardır.**

13 mayıs

Cunta ve ABD

■ **Eski Yunan başbakanlarından Papandreu, Montreal'de düzenlediği bir basın toplantısında, Yunanistan'da askeri bir diktatörlüğün varlığına NATO Komutanlığı ve Amerikan Savunma Bakanlığı'nın desteğinin sebep olduğunu belirtmiş ve «Cunta Hükümeti, Amerikan 6. Filosu'na sakin ve rahat limanlar açtığı için Amerikan askeri liderlerinin işine gelmektedir. Ancak Yunan halkı, her ne bahasına olursa olsun, ve demokrat bir Yunanistan'ın meydana gel-**

mesi için ayaklandığı zaman Yunan cunta yönetimi sona erebilecektir» demiştir. Oğlu Andreas Papandreu ise, bir TV demecinde, ABD Başkan Yardımcısı Rum asıllı Agnew'un milyoner işadamı Tom Pappas ile ortaklık kurduğunu ve Pappas'ın işlerini rahatça yürütebilmesi için cuntaya yardım ettiğini belirtmiştir.

Buğdaya da zam

■ Demirel Hükümeti, Türkiye Ziraat odalarının buğdaya 14-18 kuruş arasında zam yapılması yolundaki teklifini incelemeye başlamıştır. Bakanlar Kurulu'nun önümüzdeki günlerde yapacağı toplantılarda bu konu ele alınarak yapılacak zam miktarı tesbit edilecektir. Buğdaya zamdan sadece büyük çiftçiler yararlanacak, küçük çiftçiler ise zammın diğer istihlak maddelerine yansıması yüzünden diğer dar gelirli vatandaşlarla birlikte geçim sıkıntısından kurtulamayacaklardır.

14 mayıs

Ekonomik kriz

■ İngiltere'de yayınlanan The Financial Times'in dünya bankacılığı ile ilgili raporunda, Türkiye'nin çok büyük döviz sıkıntısı içinde olduğu belirtilmektedir. Raporda döviz sıkıntısı yüzünden transferlerin şimdiden beş aylık gecikmelerle yapılabildiği ve önümüzdeki aylar içinde bu durumun daha da bozulabileceği belirtilmekte, Türkiye'nin altın ve döviz ihtiyatlarının nisan ortasında 27 milyon dolara inmiş olduğu açıklanmaktadır. Financial Times'a göre, Türkiye'deki bankacıların büyük çoğunluğu, Türk Lirası'nın devalüe edilmesi gerektiği görüşündedir ve seçimlerden sonra bir devalüasyona gidilebilecektir.

İşçinin tiyatrosu

■ **Devrim İçin Hareket Tiyatrosu'ndan sonra «İşçinin Tiyatrosu» adıyla yeni bir tiyatro topluluğu kurulmuştur. Kuruluş bildirisinde sokak tiyatrosu veya hareket tiyatrosu diye adlandırılan tiyatro türünün Türkiye'de sanat sahnesine çıktığı ve politik yönüyle, kesinlikle devrimci sınıfların yanında yer aldığı belirtilerek sansasyonelden çok kalıcı eylemlerle Türk devrim hareketinde devrimci tiyatrolara düşen görevi en iyi şekilde yerine getirmek tek hedefimizdir» denilmektedir. Topluluk ilk olarak «Vatan Yahut Amerika»yı Lastik İş Sendikası salonunda kalabalık bir işçi topluluğuna oynamıştır.**

Markopaşa'ya saldırı

■ Ankara Markopaşa Kabare Tiyatrosu da, Antalya'nın Serik İlçesi'nde saldırıya uğramıştır. «Eşeği saldım çayıra» adlı güldürüyü oynayan sanatçıları hırpalayan saldırganlar, sahneyi de tahrip etmişler ve oyuncuların minibüslerinin lastiklerini patlatmışlardır.

Yabancı sermayeli işyerlerindeki grev

Kimya İş Sendikası'na bağlı işçiler tarafından yabancı sermayeli Hoechst A. Ş. ilaç fabrikasında başlatılan grev başarı ile devam etmektedir. Hafta içerisinde çeşitli işçi grupları, grevci arkadaşlarını ziyaret ederek kendileriyle beraber olduklarını söylemişlerdir. Geçen haftaki sayımızda belirttiğimiz gibi Türk işçisinin emeğini yok bahasına kullanan yabancı sermayeli işveren, Türk kanunlarını ve işçilerin sosyal haklarını hiçe saymaktadır.

15 mayıs

Kara yıldönümü

■ Emperyalist zırhlıların Anadolu'yu paylaşmak için İzmir'e asker çıkarmalarının ve sosyalist gazeteci Hasan Tahsin'in emperyalistlere ilk kurşunu atmasının 50. yıldönümü dolayısıyla İ. T. Ü. T. O. B., İ. T. Ü. İnşaat Fakültesi Talebe Cemiyeti ve İ. M. M. A. Talebe Birliği başkanları ortak bir bildiri yayınlamışlardır. Bildiride, «Garp Cephesi kumandanı, silahlı gücüyle giremeyen emperyalistleri anlaşmalarla ülkeye sokan kişiyle kol kola Bu birleşim emekçi halk yığınlarının söz sahibi edilmek istenmediğini gösterir» denilmektedir. Gençlerin bildirisi, «Emekçi Türk halkı kendisini soymak için kurulan tezgahlara karşı savaşını Hasan Tahsin'in bıraktığı yerden sürdürecektir» cümlesiyle sona ermektedir.

Askeri mahkemede

■ İki yıl önce yazmış olduğu «Cinayet yerine intihar» başlıklı yazıdan dolayı dergimiz yönetmeni Doğan Özgüden yeniden askeri mahkemeye sevkedilmiştir. Nükleer mayınlarla ilgili yazıdan dolayı Tural'ın emriyle soruşturma açan askeri savcılık, daha sonra yetkisizlik kararı vererek dosyayı sivil mahkemeye havale etmişti. 5. Ağır Ceza Mahkemesi son duruşmasında dosyayı tekrar askeri mahkemeye iade etmiştir.

16 mayıs

Kabacalı beraat etti

■ Sorumlu Müdürümüz Alpay Kabacalı, ANT'ın 90. sayısında yayınlanan «Darbe İhtimali var mı?» başlıklı yazıdan dolayı yargılandığı 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde beraat etmiştir. Gedikli fetvacılardan Prof. Sahir Erman, İslam Birliği üyesi Selçuk Özçelik ve Dr. Erol Cihan tarafından verilen raporun bilimsel esaslara dayanmadığı tesbit edildiğinden son duruşmada savcı da beraat istemek zorunda *kalmış ve mahkeme beraat* kararını oybirliğiyle vermiştir. Öte yandan dergimiz yönetmeni Doğan Özgüden, Toplu Basın Mahkemesi'nde, «Dünya Alkılıç'ın beraatını istiyor» ve «Bu sendikacı bir ajandır» başlıklı yazılarından dolayı yargılanmıştır.

Kurdaş gidiyor

■ Devrimci gençleri «kızıl yobaz»lıkla suçlayan O.D.T.Ü. Rektörü Kurdaş, gelecek ay içinde Amerika'ya staja gidecektir. Rektörlük yaptığı sürece Amerikancı tutumu ve son olaylar karşısındaki davranışı ile ODTÜ öğrencilerini tamamen karşısına alan Kurdaş'ın Amerika'da ne kadar kalacağı bilinmemektedir. Öte yandan CIA yetiştirmesi Amerikan Büyükelçisi Komer'in arabasını, ODTÜ bahçesinde yakmaktan sanık öğrencilerin duruşmalarına devam edilmiştir.

17 mayıs

Amerikan zorbalığı

■ Harp - İş Federasyonu işçileri tarafından Amerikan işyerlerinden 98'inde başlatılan grev Amerikalıların kanun tanımaz davranışları içerisinde sürmektedir. Ankara'da grevci işçiyi tokatlayan albay Scott savcılık tarafından ikili anlaşma gereğince serbest bırakılmış, Küçükesat'taki işyerinde ise içki ve yiyecek kaçırmak isteyen Amerikalılar, Vedat Korkmaz adındaki grevciyi otomobilleriyle *ağır yaralamışlardır.* İzmir'de belediye başkanı Osman Kibar kendisini Amerikalıların avukatı görerek işçilere hakaret etmiştir. İstanbul'da da sendika genel başkanı Tuslog kumandanının oğlunun aralarında bulunduğu yirmi Amerikalı tarafından zorla odada alıkonup tartaklanmıştır.

Eğitime yeni engel

■ Bu yıl üniversite giriş sınavlarından zihni kabiliyet testlerinin çıkarılmış olması, bozuk eğitim düzeninin sonucu olarak yetersiz öğrenim görmüş halk çocuklarının yüksek öğrenim görmesini engelleyen bir oyun olarak nitelenmektedir. Psikoloji Talebe ve Mezunları Cemiyeti yaytınladığı bir bildiri ile bu tutumu protesto etmiş, üniversiteye girişte bundan böyle öğrencinin ezberci olmasının tek faktör olarak rol oynayacağını belirtmiştir.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

50 Yıl Sonra...

TAM elli yıl önce, 15 Mayıs'ta, İzmir Kordonu'nda genç bir Türk sosyalisti, «Olamaz, olamaz, böyle kollarını salaya sallaya giremezler!» **diye *haykırarak silahına davranmış ve vatan topraklarını çiğneyen* emperyalizmin saldırgan askerlerine ilk kurşunu sıkmıştı. Bu, Hukuku Beşer Gazetesi başyazarı, 30 yaşındaki Hasan Tahsin'di... Cesaretinin bedelini süngülerle delik deşik edilip Kordon Boyu'nda şehit düşerek ödeyen Hasan Tahsin'in sıktığı silahın sesi çok geçmeden bütün Anadolu'da yankılanmış, 19 Mayıs'ta Samsun'a çıkan Mustafa Kemal'in komutası altında kurulan milli kurtuluş cephesi, dört yıllık kanlı savaşlardan sonra Türkiye'yi düşman çizmelerinden temizlemiştir. Milli kurtuluş savaşı, Hasan Tahsin'den Mustafa Kemal'e, Anadolu'ya cephane taşıyan Karadeniz'li sandalcıdan, Antep'te Fransız'ı kurşunlayan dokuma işçisine, Manisa'lı tütün ırgatında Erzurum'lu çobana, Siirt'li sarıklı hocadan Afyon'lu öğretmene, tüm ezilen Anadolu halklarının ortak kavgasıdır. Evet, 1922'de düşman kuvvetleri İzmir'den denize dökülmüş, fakat Türkiye hâlâ düşman bayraklarının *gölgesinden kurtulamamıştır.* Çünkü, halkın savaşı, geçici zaferinden hemen sonra, hattâ savaş sırasında Bâbıâli'den Ankara'ya göçedip çöreklenen kapıkulu Osmanlı bürokratları tarafından süratle yozlaştırılmıştır.**

EMEKÇİ halk sınıf ve tabakalarının kendi örgütlerini kurarak kanları bahasına yaratılan genç devlete sahip çıkmaları önlenmiş, bürokrasinin halktan ve bağımsızlıktan yana çıkan gerçekten devrimci kesimi tasfiye edilmiş. Türkiye kısa zamanda Osmanlı kalıntısı kapıkulu bürokratlarla onların himayesinde palazlanan ağaların ve büyük burjuvazinin çiftliği haline getirilmiştir. Bu mülevves ittifak, bununla da yetinmemiş, yabancı sermaye ile ortaklıktan daha büyük parsa toplayabilmek için zaferin üzerinden yirmibeş yıl geçmeden Türkiye'yi emperyalizme peşkeş çekmiştir. Milli Kurtuluş Savaşı veren halka ihanet eden bu mülevves ittifakın siyasi örgütü Cumhuriyet Halk Partisi'dir. CHP'nin elli yıldan beri devrimcileri ve anti - emperyalist mücadele verenleri daima arkadan hançerlediğini yazdığımız için Ulus Gazetesi, bizi, Atatürk düşmanlığı ile suçlamağa kalkışmıştır. Bu, CHP'li kapıkulu bürokratlarının, kendilerinin Mustafa Kemal'e ihanetlerini kamufle etmek için kullandıkları hinoğluhince bir taktiktir. Samsun'a çıkışının ellinci yılında şu teşhisi cesaretle koyalım: Mustafa Kemal, savaş meydanlarının tozunu çizmelerinden sildikten sonraki devrimci mücadelesini, sadece adı **«halk»** olan bir kapıkulu bürokrat ve eşraf partisiyle değil, gerçekten halkın temsilcisi olan bir örgütle yürütmüş olsaydı, bugün Türkiye'de Amerikan bayrakları dalgalanmayacaktı.

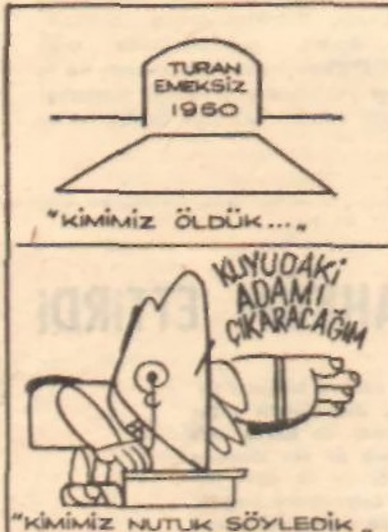
KURTULUŞ hareketinin başlayışının 50. yılında Türkiye halklarına, devrimcilere düşen tarihi görev, geçmiş yılların denemelerinden ve hele son haftaların Osmanlı artığı entrikalarından gerekli ibret dersini alarak milli kurtuluş savaşını sağlam çizgide sürdürmektir. Cepheler bellidir. Bir yanda Amerikan emperyalizmi ve onunla işbirliği halindeki komprador burjuvazi, toprak ağası, kapıkulu bürokrat mülevves ittifakı, onun karşısında ise, bu defa sosyalist bir çekirdek etrafında işçisiyle, *köylüsüyle, küçük esnaf ve zanaatkârıyla, arkasız memuruyla,* devrimci aydını ve gençliğiyle meydana getirilen milli kurtuluş cephesi... Bürokrasinin gerçekten devrimci ve anti - emperyalist kesimi de, bugüne kadarki hatalı tutumunu gözden geçirerek kendisini emperyalizmle işbirliği halindeki Amerikancı kapıkulu bürokrat kesimden kesinlikle ayırmalı, emekçi halk sınıf ve tabakalarının yanında yerini almalıdır. Halkın anti - emperyalist ve sosyalist mücadelesi, kimsenin vesayetine muhtaç değildir. Kendi siyasal örgütünde ve ona giderek daha devrimci bir nitelik kazandırarak bu mücadeleyi sürdürecektir. İşbirlikçiliği, dönekliği, oportünistliği müsellem ve müseccel kapıkulu bürokratlarının çevresinde geniş cephe kurma oyunları artık kesinkes iflas etmiştir. Buna rağmen hâlâ ters cephe kurmakta direnenler, alınlarına ihanetin damgasını yemekten kurtulamayacaklardır.

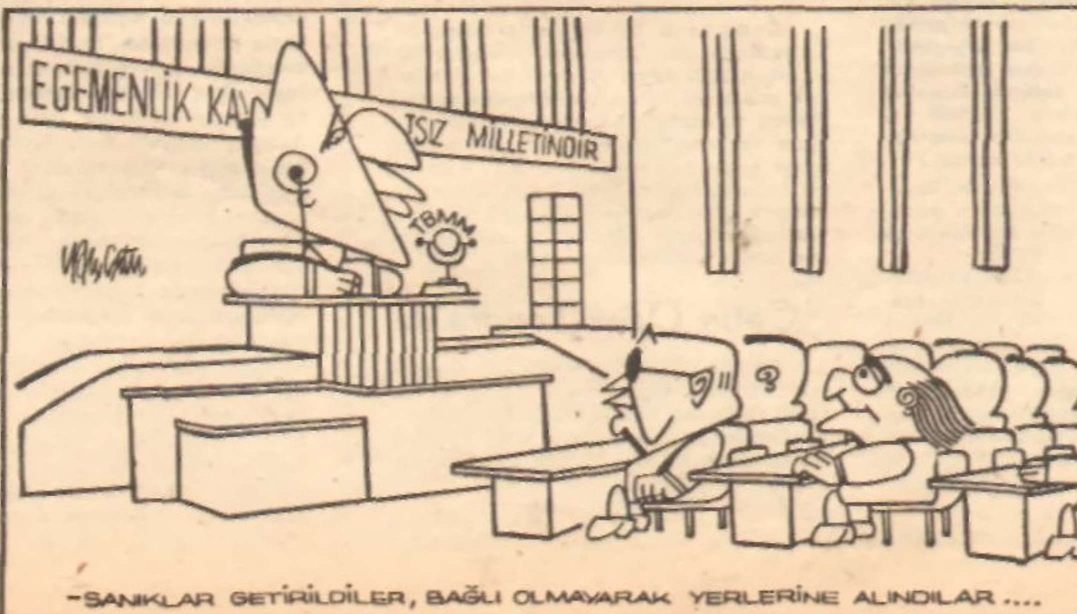
• GÖZ GÖRE • YALÇIN ÇETİN •

YABANCILAŞMA

–SANIKLAR GETİRİLDİLER, BAĞLI OLMAYARAK YERLERİNE ALINDILAR....

İki eski kurdun oyunu ve "2. takım" ile geniş cephe'cilerin şaşkınlığı!

TAKVİMLER 14 Nisan 1969 Çarşamba'yı, saatler de tam 20'yi gösteriyordu. Ardarda parlayıp sönen flaşların ışığında iki el birbirine doğru uzandı... Ellerden biri tombul ve üzeri rahat yaşamış insanlarda görülen kahverengi lekelerle kaplıydı. Öteki el zayıf, kemikli ve damarları derinin üzerinde durur gibiydi...

Eller birbirine doğru yaklaşırken titriyordu. Sonra buluşup birbirlerini kavradılar... Tıpkı, Amerikan yardımı altında Türkiye'ye sokulan malzemelerin üzerindeki eller gibi!

Yalnız eski DP'lilere değil, bütün siyasi ve âdi mahkûmlara af isteyen TİP Genel Başkanı Aybar

Ellerin sahiplerinden biri, 27 Mayıs 1960'da kansız bir hareketle devrilen iktidarın Cumhurbaşkanı Celal Bayar'dı. Diğeri ise, 1938'den 1950'ye kadar millî şef, ondan sonra ana muhalefet partisi lideri olan İsmet İnönü idi.

İnanılmayan ve inanılması mümkün olmayan, ilk anda Bayar'la İnönü arasında beliren samimiyetti. Bu hava içinde tecrübeli bir gazeteci oldukça yüksek sesle şunları söylemekten kendini alamadı:

«— Yahu, bu adamlar ya çok iyi birer aktör, yada bugüne kadar seçim ve ihtilallerde hep şike yaptılar!»

....

Aslında ortada şaşılacak bir şey yoktu. Kapıkulu bürokrasinin iki temsilcisi, 1945'lerdeki suni ayrılmadan 24 yıl sonra tekrar bir araya geliyorlardı.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra adamakıllı palazlanan büyük burjuvazi vesayetten kurtulup kendi başına devleti ele geçirmeye kalkışınca ve savaş yıllarında ezilmiş, perişan olmuş emekçi kitleleri de soyut **«hürriyet, demokrasi»** sloganlarıyla kendi cephesine çekmeye başlayınca, kapıkulu bürokrasisi kontrolu elden kaçırmamak için içinden bir bölüğünü düzmece muhalefetle görevlendirmiş ve bu şike hareketin başını da Bayar çekmişti.

İnönü - Bayar birleşmesi İslamcı kitleye dayanan Demirel'in yerine batıcı - laik cephenin güvenilir adamını getirmek, daha sonra AP - CHP koalisyonu adı altında Amerika'dan icazetli yabancı sermaye - yerli sermaye - kapıkulu bürokrat ittifakını gerçekleştirme operasyonunun en cüretli adımıydı

Bayar ve takımını AP kitlesi üzerinde ve daha sonra Türkiye'nin kaderinde söz sahibi kılmak için yapılacak tek şey, kendilerinin tekrar milletvekili seçilmelerine engel olan anayasayı değiştirmekti. Anayasanın 68. maddesi değiştirildiği takdirde, affa uğramış bulunan Bayar ve eski DP'lilerin yeniden seçilebilmeleri için bir engel daha ortadan kalkmış olacaktı.

Böylece 27 Mayıs'tan beri üzerine titrenen anayasada ilk değişiklik de gerçekleştirilmiş, belki de daha başka değişiklikler için yol açılmış olacaktı.

İnönü'nün teşebbüsü, çeşitli çevrelerde kıyametler kopardı. Teşebbüsten en çok tedirginlik duyan, şüphesiz, büyük ölçüde DP tabanına dayanarak iktidarda duran Demirel ve AP milletvekilleriydi. Zira, Bayar ve **«Birinci Takım»** siyaset sahnesinde tekrar ispatı vücut eyledikleri takdirde **«Eski Su Müdürü»** ile **«İkinci Takım»**a AP'nin üst kademelerinde pek yer kalmayacaktı. Nitekim geçen mahalli seçimler, yoklamalarda eski DP'lilere oyun oynamanın da işe yaramadığını ortaya koymuştu. Çünkü belediye başkanlıkları için adaylıklarını koyup da çeşitli şekillerde ekarte edilen bütün eski DP'lilerin adayları, son çareyi bağımsızlıkta bulmuş ve seçimleri de almışlardı.

İNÖNÜ VE BAYAR ELELE
— Mülevves ittifaka doğru... —

Gerçi AP milletvekileri, Büyük Kongre'nin kararına uyarak eski DP'ilere siyasi haklarının iadesi yolunda bir teklifi imzalamışlardı ama bu teklifin ancak önümüzdeki seçimlerden sonra meclise geleceğinden ve kendilerinin bu devrede de milletvekiliğini garantileyeceklerinden emin bulunuyorlardı. İnönü'nün beklenmedik oyunu, bu hesabı altüst etmişti. Ama yapacakları bir şey de yoktu.

Asıl patırtı ise, 27 Mayısçılar ve devrimci hareketi CHP'nin öncülüğünde yürütebileceklerini sananlar arasında koptu.

27 Mayısçılar, 1960 hareketini yaparak iktidara getirdikleri İnönü'nün bu hareketinde kendilerine yöneltilmiş bir **«ihanet»** görüyorlardı. Nitekim Milli Birlik Grubu derhal bir bildiri yayınlayarak teşebbüsü protesto etti.

CHP'de yer alan Milli Birlik'çilerden Orhan Erkanlı yurt dışından çektiği bir telgrafla partiden istifa ettiğini bildirdi. Orhan Kabibay ise, parti grubunun aldığı karara katılmadığını açıkladı.

CHP'yi anti - emperyalist ve sol hareketin önünde görmek isteyenler ise, ilk anda bütün şimşeklerini İnönü'nün şahsına yağdırdılar. İnönü'nün bu hareketiyle Ecevit'in başını çektiği Ortanın Solu hareketinin hırpalanacağını ileri sürdüler. Geniş cepheci dostlar, Ecevit'e yine de toz kondurmamağa dikkat ediyorlardı. Oysa, İnönü, Bayar'ın siyasi haklarını iade edeceğini açıkladığı basın toplantısını yaparken Ecevit de dizinin dibindeydi. Ama ne de olsa bir Ecevit mitini gözden çıkarmak kolay olmuyordu. Ta ki, Ecevit konuşuncaya kadar...

Nihayet Ecevit de konuştu ve İnönü'nün kararını tamamen desteklediğini açıkladı. Bu kadarla da kalmadı, bugüne kadar kendisine umut bağlamış geniş cephecileri **«Devrim Yobazı»** diye suçlayacak kadar ileri gitti. Aslında Ortanın Solu hareketinin icazetini Amerika'dan aldığını daha başlangıçta açıklamış bulunan Ecevit'ten fazla bir şey de beklenemezdi. Aynı Ecevit, üniversite işgal ve boykot olayları sırasında devrimci gençleri **«yıkıcılık, aşırı solculuk, bozgunculuk»**la suçlayan CHP Merkez Yönetim Kurulu'nda baş köşeyi işgal ediyordu. Yine aynı Ecevit, bir toplantıda yaptığı konuşmada Mao'culara meydan okumuştu.

Ecevit kendilerini **«devrim yobazı»** diye suçladıktan sonra, CHP'nin peşinde sürüklenen ters

KÜÇÜKÖMER, ÜNİVERSİTEYİ MAHKÛM ETTİRDİ

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi öğretim üyelerinden İdris Küçükömer, kendisinin profesörlüğe yükseltilmesini engelleyen Üniversite Senatosu aleyhine Danıştay'da açtığı ikinci davayı da kazanmış, ayrıca üniversiteyi maddi ve manevi tazminat ödemeğe mahkum ettirmiştir.

Bilindiği gibi İktisat Fakültesi Profesörler Kurulu, Küçükömer'in profesörlüğe yükseltilmesine karar vermiş, ancak kararı sadece usul bakımından incelemek durumunda olan Üniversite Senatosu, kanuna aykırı olarak esasa müteallik mütalaalarla bu kararı reddetmişti. Bunun üzerine Küçükömer Danıştay'da iptal davası açmış ve Danıştay 12. Dairesi de isteği haklı görerek senatonun red kararını 26.3.1968 tarihinde iptal etmişti.

Üniversite Senatosu, Danıştay kararıyla bağlı olduğu halde, bu kararı da hiçe sayarak profesörlüğü onaylamamakta ısrar etmiştir.

Bunun üzerine Küçükömer Danıştay'da yeniden dava açmış ve gerek iptal davası, gerekse maddi ve manevi tazminat davası 24.3.1969 tarihinde Küçükömer lehine karara bağlanmıştır.

Danıştay 12. Dairesi iptal kararında şöyle demektedir: **«Dâva konusu ihtilafta, dâvalı idarece dairemizin iptal kararından sonra maddi ve hattâ hukuki herhangi bir sebep de söz konusu olmaksızın aynı mealde ve ilk dâva sırasında savunulan ve dairemizce kabule şayan görülmemiş olan aynı sebeplere dayandırılarak tesis edilen işlemin kanuna ve muhkem kaziye esas ve gereklerine aykırılığı açıktır. Bu sebeplerle, dâvanın kabulü ile dâvacının profesörlüğe yükseltilemeyeceği yolunda İstanbul Üniversitesi Senatosu'nun 1.8.1968 tarihli ve 28 sayılı toplantısında tesis edilen işlemin iptaline... karar verildi.»**

Danıştay, diğer kararıyla da, maddi tazminat olarak 6.400 lira ve manevi tazminat olarak 50.000 lira ödemeye üniversiteyi mahkum etmiştir.

Bu kararlar üzerine İdris Küçükömer, 15 Mayıs 1969'da üniversite rektörlüğüne iki dilekçe vererek, İktisat Fakültesi Profesörler Kurulu'nun müsbet kararının bir an önce Senato'dan geçirilerek **«profesörlüğe»** yükseltilmesi ve atanması işleminin tamamlanmasını, ayrıca maddi ve manevi tazminatın, icra yoluna ve masraflara hacet kalmadan, 10 gün içinde ödenmesini istemiştir.

Danıştay'ın bu kararıyla ödenmesi kaçınılmaz olan tazminat, Üniversite Senatosu'nun keyfi davranışları yüzünden, maalesef üniversite bütçesinden verilecek ve onların sorumsuz davranışlarının zararını, bütçeye kaynak olan vergi mükellefleri çekecektir. Aslında bu tazminatın, bu gibi keyfi kararları vererek kanunları ve Danıştay'ı hiçe sayan görevlilerin ödemesi ve kendilerinden hesap sorulması gereklidir.

Çetin Özek Londra'da

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyelerinden Doç. Çetin Özek, bilimsel araştırma yapmak üzere Londra'ya gitmiştir. Üniversiteler Kanunu'nun 62. maddesine göre, sırası geldiği için İngiltere'ye giden Özek Londra'da bir yıl kalacaktır.

İki eski cumhurbaşkanının büyük oyunu karşısında çaresiz kalan son cumhurbaşkanı Sunay

DEMİREL
— Bile bile lâdes! —

cepheci takım tam bir paniğe uğradı. Tutunacakları hiçbir dalları kalmamıştı. Artık her kafadan bir ses yükselmeğe, deli saçması laflar edilmeğe başlandı. Bu arada Prof. Muammer Aksoy ve Nermin Abadan parti meclisinden, Edirne Milletvekili Türkan Seçkin de partiden büyük bir öfkeyle istifa ettiler. CHP'deki durumunu daima bir esrar perdesi arkasında muhafaza eden Doğan Avcıoğlu da, parti *danışma kurulundan istifa* ettiğini açıklayarak bir bakıma bugüne kadar CHP Danışma Kurulu'nda yeraldığını doğrulamış oldu.

Ortanın Solu'na umut bağlamış Bâbıâli'nin kalem erbabı, yani İlhan Selçuk'lar, İlhami Soy*sal'lar, son zamanlarda Türkiye* İşçi Partililere küfredip ipleri kopardıktan sonra CHP'ye kur yapan Çetin Altan'lar için artık İnönü ve Ecevit karşı - devrimci idiler. İnönü - Ecevit ikilisinin durumu ta başından beri belli olduğu halde kör değneğini beller gibi bunları devrimci hareketin ön planına çıkartmak isteyenlerin bu dönüşleri gerçekten hayli eğlendirici oluyordu!

Ama bütün bu istifalar ve yayınlar bir bardak suda fırtına koparmaktan öte gidemiyor, Paşa yine bildiğini okuyordu. Milletvekillerini ve senatörlerini kendine özgü metodlarıyla ikna ederek anayasa değişikliğinin meclisten, hem de yangından mal kaçırır gibi geçmesini sağladı. Bu arada saldırılara cevap vermek üzere görevlendirilen Doç. Dr. Haluk Ulman da Ulus'ta **«devrim yobazı»**larına karşı yaylım ateşi açarak ağızlarının payını veriyordu!

Her şey iyi hoştu ama, anayasa değişikliğinin millet meclisinde ikinci müzakeresi yapıldıktan sonra silahlı kuvvetlerin bu değişikliğe karşı çıktığı duyuldu. Önce komutanlar genelkurmayda olağanüstü bir toplantı yaptılar. Bunu iki eski cumhurbaşkanının büyük oyunları karşısında çaresiz kalan son cumhurbaşkanı Sunay ile CHP adına Kemal Satır'ın Genelkurmay'ı ziyaretleri izledi. Bu haberleri orduya alarm verildiği ve bütün birliklere, anayasa değişikliğine engel olunacağı yolunda bir tamim yapıldığı haberleri kovaladı. Gazetelere sızdırılan haberlere göre ordunun özellikle alt kademeleri anayasa değişikliğine kesinlikle karşıydı. Çaresiz kalan Cumhurbaşkanı Sunay'ın, bu anayasa değişikliği huzursuzluk yarattığı takdirde görevinden istifa edeceğini söylediği haberleri yayıldı.

Bu durumda anayasa değişikliğinin Senato'dan geçememesi ihtimali belirdi. Zira Senato'da üçte iki çoğunluk sağlayabilmek, Millet Meclisi'ne göre daha zordu... Orduda alarm haberlerinden sonra bir çok senatörün anayasa değişikliğine oy vermek cesaretini gösterememesi ihti*malinden söz ediliyordu.*

Bu arada bir başka engel daha çıkarıldı. Anayasa değiştirilse bile eski Demokratların önümüzdeki seçimlerde AP'den yada bir başka partiden aday olabilmeleri için Siyasi Partiler Kanunu'nda da değişiklik yapılması gerekiyordu. Bir söylentiye göre, hamamın namusunu kurtarmak için anayasa değiştirilecek, fakat eski Demokratların bu seçimde milletvekili olmalarını engellemek için Siyasi Partiler Kanunu'nundaki değişiklik seçimden sonraya ertelenecekti.

Bu gelişmeler hafta sonunda «siyasi hakların iadesi»ni tehlikeye düşürünce derhal yeni bir taktiğe başvuruldu. Eski Cumhurbaşkanı Bayar gazetelere yazılı bir demeç vererek siyasi haklar iade edildiği takdirde eski Demokratların anayasa dü*zenine karşı çıkmayacakları ve* intikam peşinde koşmayacakları, 27 Mayıs'a düşmanlık etmeyecekleri yolunda teminat verdi.

Bu arada İnönü yeni bir taktiğe başvurarak çeşitli çevrelerden gelen direnişleri de adamakıllı kırabilmek için, sadece eski Demokratların değil, 141, 142 ve 163. maddelerden mahkum olmuş kimselerle, 21 Mayısçıların ve bütün basın suçlularının aflarını ve siyasi haklarının iadesini sağlayacak bir kanun teklifini meclise vereceğini açıkladı.

Bütün bunlar, **«Türk milletini teşkil eden fertlerin tasada, kaderde ve kıvançta ortak olmalarını sağlamak»** gibi bir gerekçenin ardına gizlenerek yapılıyordu.

Oysa bu **«af»** teranelerinin hangi hesaplarla tezgahlandığı *malumdu. Nitekim* **«siyasi hakların iadesini»** anayasanın dayanaklarını tahrip edecek mahiyette gördüğü için şiddetle karşı koyan TİP Genel Başkanı Aybar, eğer bütün fertlerin tasada, kaderde ve kıvançta ortak olmaları sağlanmak isteniyorsa, meclis tatile girmeden önce, 141 ve 142. maddeler dahil bütün siyasi mahkumları ve adi mahkumları kapsayacak bir **«Genel af»ın** çıkartılmasının şart olduğunu söyledi. Aybar, ayrıca, CHP'nin davranışındaki samimiyetsizliği de eleştirerek, daha önce çıkartılan kısmi af sırasında TİP'in 141 ve 142. madde mahkumları için de af istediğini, ancak CHP'nin bu teklife karşı çıkmış olduğunu açıkladı.

Ama sol muhalefet ne derse desin, Paşa, sadece kendi işine *yarayacak zamanda ve yine* kendi işine yarayacak dozajda af tezgahlardı. Emekçi vatandaş ister doğuda açlıktan ot yesin, ister Almanya sokaklarında çöpçülük etsin, ister kendi toprağında Amerikan köpeklerinin saldırısına uğrasın, önemli olan kapıkulu bürokrat takımının ve büyük burjuvazinin mülevves ittifakını gerçekleştirmek için son engelleri de yıkmaktı. *Ve yıkıyordu da...*

Politikada Çobanlık Zenaati

Yaşar Kemal

Arkadaşlar yazıyorlar ki, demokrasi bir oyun değildir. İnönünün son davranışlarını bir oyun olaraktan niteliyorlar. İnö*nü hayatının hiç bir çağında oyun oynama*mıştır. O, çok ciddi bir inanç adamıdır. İnönü tarihimizin üstünde ısrarla duracağı bir kişidir. İnönü bir gelenektir. Belki yüz, yüzelli yıllık bir politika geleneğidir. Bu gelenek halkı koyun sayan bir gelenektir. İnönü çobanlık zenaatinin en belâlı çobanlarından birisidir. Çobanlık mesleğine bihakkın vakıftır. Her şeyden vazgeçer de çobanlık zenaatinden hiç açık vermez. Son Celâl Bayar - İnönü yakınlaşması da çobanlık zenaatinin bir sonucudur. Celal Bayarla anlaşsın da, yeter. Ona CHP vızgelir, aydınlar, halk vızgelir. Kendisi baş çoban. Celal Bayar onun yardımcısı bir çoban... Memleket onlar değil mi?

İnönü son demokrasi oyununu çok ciddi oynamıştır. O şimdi irtica diyerekten yeri göğü inleten İnönünün partisi Türkiyede irtica dediklerine ilk yeşil ışığı yakmıştır. Bütün gericilik hareketlerinin temelinde İnönü kadrosunun hiç olmazsa bir kısmı vardır. Daha önceleri de yazdım. İnönü irticadan hiçbir zaman korkmaz. Onu 31 Martta arkasında Abdülhamid gibi bir güç olduğu halde yendiler. İrtica 31 Marttaki kadar hiç bir zaman güçlü olamayacaktır. Onu Şeyh Said isyanında yen*diler... Onu* Menemende yendiler. Yendiler oğlu yendiler. Ne zaman başkaldırırsa irtica yenilecektir. İsmet İnönü bunu kesinlikle bilir.

İnönü irticadan korkmamış, irticanın ilişkilerinden, işbirliğinden korkmuştur. Örneğin irtica kapitalle işbirliği yaptığı zaman korkulacak bir şeydir. Ama irtica kapitali hiçbir zaman emrine alamaz. Kapital daima irticayı kullanır. Ondan faydalanır. Faydalandıktan sonra da kaldırır posasını bir yana atar. Din adamlarını uşak gibi kullanır. İşte İnönü bütün bunları derinlemesine bilir. Ve bizim oyun dediğimizi İnönü çok ciddi yapar. Ama İnönü sosyalist güçten ve örgütten korkar.

Bir şeyi iyice ansımakta çok faydalar var... 1946'dan sonra çok partili hayata geçtiğimizde sendikalar da doğmağa başladı. *İnönü kapitalin, daha doğrusu CHP'*nin emrinde uşak sendikalar yaratmağa çalıştı. Grevsiz, göstermelik sendikalar. Sendikacılıktan o kadar korkuyordu ki, bu göstermelik sendikaları bile, ne olur ne olmaz, diye emrine almak için büyük gayretler harcadı. Türk sendikacılığının yozlaşması, Amerika hikayesinden çok önce başlar. Türk - İş önce Halk Partisinin eseridir. Ve İnönü o devrede kurulan bütün sosyalist partileri kapattı.

İnönü bilmez mi ki 141 - 142 ile demokrasi olmaz. İnönü çok iyi bilir ki demokrasi bir sınıflar dengesi, haklar dengesi düzenidir. İnönü sözümona demokrasisini kurarken bunları bilmiyor muydu?

İnönü demokrasisinde emekçiler için en koyu, utanç verici bir faşist düzen uygulandı. Bu korkunç faşist uygulamalar İnönü'nün Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlığı, muhalefet liderliği sıralarında oldu. Bütün zulümlere, insanları, emekçileri aşağılamalara, zindanlara, dayaklara İnönü hiç sesini çıkarmadı...

141 - 142'nin hüküm sürdüğü düzenlerde biçimselin biçimseli bir demokrasi bile uygulanabilir mi? Bu maddeler sayesinde sosyalist olsun, ya da olmasın özgürlükten yana olan bir aydın kişi korkusuz ağzını açabilir mi? 141'li ve 142'li demokrasiye oyuncak demokrasiden başka ad bulunamaz, bunu İnönü bilmez mi? İnönü bu oyuncak demokrasi oyununu çok ciddi oynuyor. Şaşılmaması iktiza eder. 141 - *142'nin* olduğu toprakta en küçük bir hürriyet otu biter mi? Bir aydın, bir insan bu durumda utanmadan, sıkılmadan nasıl özgürlük sözcüğünü ağzına alır.

Biliyoruz, biliyoruz bir demokratik düzen bir günde kurulmaz. Bir düzeni yerleştirmek için büyük çabalar gerek. Bu, bir kişinin, iki kişinin, yüz kişinin, birkaç liderin bir anda yapacağı iş değildir. Bu da *malum..*

İnönü kişiliğiyle olsun, yarattığı güçlerle olsun çok etkili bir kişidir. Hâlâ baş çoban odur. Şimdi siyasi hakların geriye verilmesini istiyor. Hem de anayasayı zorlayarak. Karşısında büyük bir güç var. Gençlik gücü, bürokrasinin bir kısım güçleri, yazarlar çizerler, aydınlar... Karşısında sendikalar var, halk gücü var... Ama ona vızgeliyor. Bunu da huzur için yaptığını söylüyor. Demokrasinin selâmeti için yaptığını söylüyor. Bütün ağırlığını demokratların siyasi haklarının verilmesi için koymuştur... Demek ki ortada hiç bir şey yokmuş... On yıl geçti... Eeeh, bu kin sürmemeli... Hani vatan selâmeti, nerede vatana ihanet suçlamaları ve mahkumiyetleri? Nerede Anayasayı çiğneme suçları? Anayasayı çiğneyerek, Anayasayı çiğne*yenlere siyasi hakların geri verilmesi...* Bunu hiç kimse böyle yapamazdı. Buna hiç kimse, kendi kişiliği açısından bile cesaret edemezdi. Siyasi hakları böylesine geri vermeğe ancak İnönü'nün geldiği politika geleneğinden gelenler cesaret edebilirler.

Menderes'in, Polatkan'ın, Zorlu'nun kanları üstünde sıkılan el... Peki bu adamların ne suçu vardı? Niçin öldürüldüler? Onların da haklarını iade etmeliyiz. Bu durumda bu üç insandan milletçe özürler dilemeliyiz. Mezarlarına güller yağdırmalıyız, vatan hayını diye astığımız bu adamların... İnönü varsın gitsin de Celal Bayarla birlikte Menderes'in daha mezartaşsız mezarına ziyarette bulunsun. Özür dilesin... İnönü onu da yapar... Yapar yaaa, hem de huzur için, demokrasinin selameti için... Ne büyük, ne büyük fedakârlık... Değil mi? Korkarım İnönü bu fedakârlığı da yapacak... Vatan sağ olsun, demokrasi sağolsun, hem de İnönü, Ecevit sağolsun...

Hani 141'den, 142'den mahkum olanlara af? Nerede? Kimsenin aklına bile gelmez. Bu maddelerle demokrasi yürür mü? Bu maddeler Demoklesin kılıcı gibi emekçilerin başında sallandıkça demokrasi bir oyuncak demokrasiden başka bir şey olabilir mi? Demokrasi aşığı İnönü'nün çabası nerede? Demokrasi oyununda zulüm altında inletilen binlerce İşçi Partili, sendikacı, sosyalist... Bunlar mı, bunlar demokrasi dışı... Hay siz demokrasinizle bin yaşayasınız...

İnönü'ler, Bayar'lar hakkınız var. Demokrasi verilmez alınır. Türk emekçileri demokratik hakları elinizden alacak. Ne yapıp yapacak alacak. Çobanlığınız daha uzun sürmeyecek. Ama bu arada insanların kafasındaki bir soruyu da hiç bir zaman silemeyeceksiniz. Menderes'in, Polatkan'ın, Zorlu'nun ne suçları vardı? Niçin, neyin kurbanı oldular? Bilmediğimiz başka bir oyunun mu?

Demokrasinin, Türkiyenin kurtuluşu uğruna çobanlık geleneğine son vermek için Türkiyenin içtenlikli insanları gün geçirip *fırsat vermeden* zamana birleşmeliler... Başka çıkar yol yok... Yoksa bu oyun sittin sene sürüp gidecek...

Paşa huzur peşinde koşarken Doğu'lular bağırıyor «Açız!»

Açlığın kol gezdiği Hakkâri'de yapılan «Hak isteme ve dikkati çekme» mitingine katılanlar (üstte) ve geçit vermeyen Nehil Çayı'nı yarı bele kadar suya girerek ve hayatlarını tehlikeye atarak geçen Doğu'lular (altta)

İsmet Paşa demokrasisininin 23 yıllık bilançosunda başını ipe vermiş bir başbakan iki bakan ve iki devrimci subaya karşılık korkunç bir sömürü, işsizlik, sefalet ve açlıktan başka bir şey görünmemektedir.

Geçen hafta gazete manşetleri İsmet Paşa'nın «Huzur» mesajlarıyla donatılırken Anadolu'nun en doğudaki ucundan ve Avrupa'nın göbeğinden yükselen feryatlar, iç sayfaların tek sütunluk haberlerinde boğulmuştur.

Oysa, Ankara'da huzur pazarlıklarının yapıldığı sırada Hakkâri'de insanlar açlıktan ölmekte, işsizlikten kendilerini Avrupa pazarına sunan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, pasaportları bir sirk bileti kadar dahi itibar görmediği için sınır kapılarında hakaret, zulüm görerek açlıktan kıvranmaktadırlar.

Sekiz aydan beri yolları kapalı bulunan ve hastalarını katır sırtında yada sedyelerle hastaneye götürmek zorunda kalan Hakkâri'liler, Ankara'daki sağır sultanların vurdum duymazlığı karşısında bir **«hak isteme ve dikkati çekme mitingi»** yapmak zorunda kalmışlardır.

Yiyecek sıkıntısı çekilen Çukurca, Beytesşebap ve Uludere ilçelerine hükümet tarafından 1000 ton ekmeklik buğday tahsis edilmişse de, yollar kapalı olduğu için ilçelere nakli mümkün olamamıştır. Doğuya ekmek ulaştıracak yol yokken İstanbul Boğazı'na bir avuç varlıklının arabaları için dev asma köprüler inşa ettirilmesi herhalde bu düzenin temsilcileri için bir iftihar (!) vesilesi olmak lazımdır.

Unun çuvalının 400 liraya fırladığı Çukurca'da Belediye Başkanı Mecit Pirozbeyoğlu, Hakkâri Valiliği'ne çektiği telgrafta, **«Çukurca'da sebze, meyve ve benzeri gıda maddeleri değil,**

kuru ekmek aranmaktadır. Çukurca'da operatörün görevini sağlık memuru yapmaktadır. Açlıktan iki kadın ölmüştür. Çukurca'lılar köy köy ve ilçede sokak sokak gezip un ve ekmek aramaktadırlar» demiştir.

«Hak isteme ve dikkati çekme mitingi»ne ise çevre ilçe ve köylerinden gelen binlerce doğulu vatandaş ile ilkokul öğrencileri katılmışlardır. Mitingte konuşanlar, **«Çukurca İlçesi'nin Türkiye'nin topraklarında bir utanç duvarı olduğunu»** söylemişlerdir.

Eski belediye başkanlarından Mikail Ilçin, **«Ot yiyoruz. Sosyal adalet istiyoruz»** diye bağıran mitingçilere hitaben yaptığı konuşmada, **«Kıtlıktan hükümetin sorumlu olduğunu»** ileri sürmüş **«Kuzey Irak'a yiyecek ve benzeri yardım yapıldığı için Çukurca'ya giriş çıkışın birkaç yıl önce Bakanlar Kurulu kararıyla kontrol altına alındığını»** bildirmiş ve **«Kendi yurdumuzdaki bir ilçeye girebilmek için Valilikten izin belgesi almak gerekiyor»** demiştir.

Öte yandan, Nehil Çayı'nın Keremağa Köprüsü'nü alıp götürmesiyle mahsur kalan 10 köy halkı, karşıdan karşıya geçmek için yarı bellerine kadar soyunup suya girmek zorunda kalmaktadırlar.

Aynı durum, Hakkâri'deki Zap Suyu çevresindeki köylüler için de söz konusudur. Dağdaki karlar eridikten sonra azgın bir şekilde akan Zap Suyu geçit vermemekte, bu yüzden köylere yiyecek maddesi ve doktor gönderilmesi imkansızlaşmaktadır.

Almanya'da Türklerin Sefaleti!

Turist Pasaportu ile yurt dışına çıkan Türk işçilerinin durumu yabancı ülkelerde perişandır. Federal Almanya'da turist pasaportu ile çalışmaya gelen işçilerin durumu alay konusu olmaya devam etmektedir.

STERN adlı derginin 4 Mayıs tarihli sayısında Norbert Thomas imzası ile yayınlanan yazıda şöyle denilmektedir:

«Kervan sabaha karşı alaca karanlıkta gelmişti. Salzburg yakınlarındaki Avusturya - Alman sınırına 20 otobüs yaklaşmakta idi. Bu otobüsleri dolduran ve tamamı erkek olan 800 kişi sınır muhafızlarını **«bizler turistiz»** diyerek inandırmaya çalışıyorlardı. Fakat hakikatin anlaşılması hiç de uzun sürmedi.:

Nitekim bu 800 kişiden sadece 44'ü gerçekten turistti. Bu 44'ün dışında kalanlar ise Türk seyahat ajantası olan **«Bosfor Turizm»**in otobüsleri ile gelmişler ve Federal Almanya'da çalışma iznine sahip olmaksızın çalışmayı isteyen kişilerdi. Neticede bu 756 kişi vatanlarına geri dönmeye mecbur kalmışlardır.

Güney Almanya'nın günlük gazeteleri **«Türkler geri, vatanlarına doğru yürüyüşe başladılar»** başlığı altında bu ilginç haberi verirlerken, ülkeye sokulmayan yüzlerce kişi Salzburg'daki Türk konsolosluğunda ve önünde toplanmış, kendilerine yardım edilmesini istiyor, bağırıyorlardı.

Bavyera İçişleri Bakanlığının bir sözcüsü ise bu konuda şu cevabı vermiştir: **«Bu kimselerin turist olduklarını savunmak çok komiktir. Yaptığımız incelemelere ve aldığımız haberlere göre, bu Türklerin % 70 inin Federal Almanya'ya çalışmak arzusu ile geldiği anlaşılmıştır. Fakat Federal Almanya'da çalışabilmeleri için mutlaka bir çalışma müsadesine sahip olmaları gerekir. Bu durumda da bizler evvelden suç işleyip işlemediğini, cezaevine girip girmediğini, bulaşıcı hastalıklar taşıyıp taşımadığını bilmediğimiz kimseleri malesef ülkemize sokamazdık.»**

Türklerin bu en son işgallerinden bir hafta evvel, 27 otobüsü dolduran 1200 Türk Anadoludan çıkıp, sınır karakoluna kadar gelmişlerdir. Sınır Polis Karakolu Polis şefi Helmut Friedrich bu konuda STERN'e şunları söylemiştir:

«Bundan evvel gelenlerin büyük bir kısmının turist olmayıp Federal Almanya'da iş bularak çalışmak isteyen kimseler olduklarını çok iyi bilmemize rağmen sınırı geçip Almanya'ya girmelerine göz yummuştuk.»

Fakat büyük bir ümit ve arzu ile ikinci kervanda Schlagbaum sınır karakolunun önüne gelince polis şefi Friedrich artık tekrar göz yumacak durumda değildi. Çünkü Bavyera İçişleri Bakanlığı bu kez sınır bekçilerine **«Yabancılar Kanunu»**nun 5'inci paragrafını mutlaka uygulamasını emretmişti. Kanunun bu maddesi ise aynen şöyle demekte idi. **«Federal Almanya'ya çalışma arzusu ile gelecek yabancıların daha evvelden kendi ülkelerindeki Alman konsolosluğu tarafından verilmiş** «çalışma müsadesine» **sahip olmaları ve istendiği zaman ilgililere bunu gösterebilmeleri gereklidir.»**

Türkleri böylesine üzücü ve şikayete sebep olan seyahate kimin çıkardığını, bugüne kadar ne sınır polisi ne de Bavyera İçişleri Bakanlığı tespit edebilmiştir. Anadoludan çıkıp buralara gelen bu kimselere bu sual sorulduğu zaman ise alınan cevap aynı olmakta ve hepsi de ellerindeki 350 Marklık dönüş biletini göstererek, **«biz turist»** demektedirler.

41 yaşındaki Anadolulu Ömer Abace STERN'e şöyle demiştir: **«Benim arzum sadece Essen'e kadar gitmektir. Çünkü orada bana 20.000 Mark borcu olan bir tanıdığım çalışmaktadır. Ondan paramı geri aldıktan sonra zaten hemen vatanıma döneceğim.»** Buna karşılık polis şefi Friedrich: **«Türkler en olmayacak açıklamalar yapıyor, inanılmaz ve macera dolu hikâyeler anlatıyorlar. Bütün arzuları ise yollarına hiç olmazsa artık tek başına devam edebilmektir.»** demektedir.

Salzburg'da Türk kahveleri ve Türk sigaraları ile birlikte sınırda kalan Türklerin gerçekten çok ciddi olan durumlarını bol, bol konuşan Türk diplomatları, durumu vatandaşlarına bütün açıklığı ve gerçeği ile anlatmak için en ufak bir çaba harcamıyorlardı.

Kuyucu İsmet Paşa

Doğrusu İnönü'nün intikamıdır bu. Kuyudan bu kez çıkardıklarına karşılık acep bu kaçıncı baş, Demirel'inki, kuyuya sallandırdığı? Var mıydı 27 Mayıstan sonra iktidarın «sivil» idareye devrini gerçekleştiren, sonra da ihtilâlin «sivil» idareyle bağdaşmaz pürüzlerini tasfiye eden yılların Paşasını bir çırpıda üç kağıda getirmek? Yeniyetmenin eli demirden de ağır geldiydi İnönü'ye ya İnönü bu, kaçın kurrası, ne yaptı yaptırdı, sonunda Demirel'in ayağının altından toprağı kaydırdı. Üstelik şimdi çifte kinin şimşekleri yağıyor Başbakanın üstüne, ve de nicedir sırtını sıvazlıyan sıcak elin yerinde soğuk yeller esiyor!

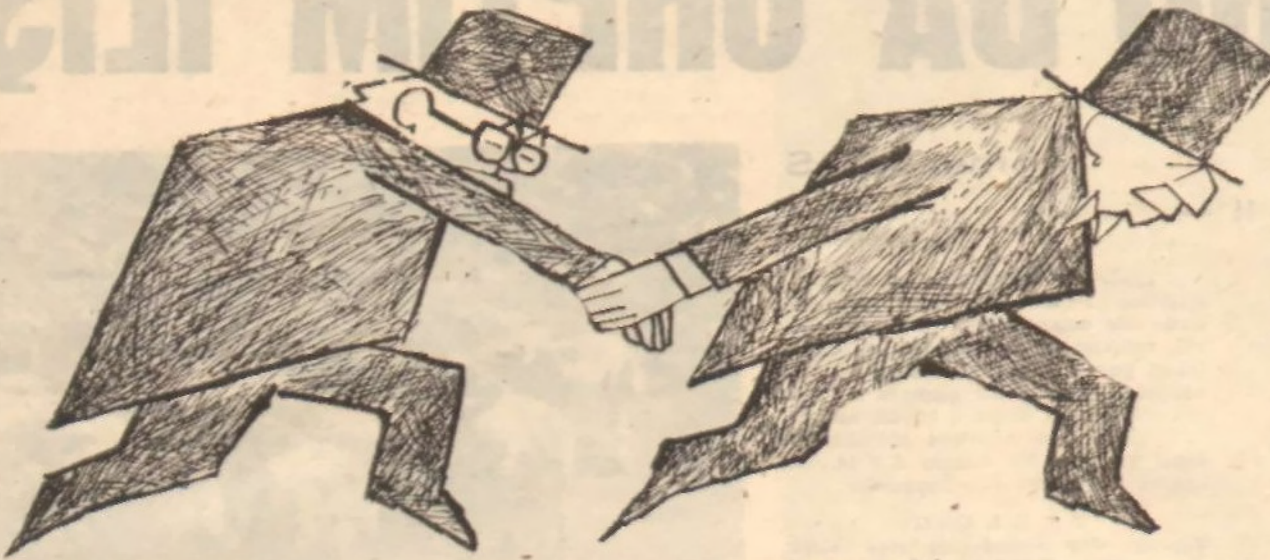
İşini gördü. Artık hiç değilse bir süre - gençtir daha, muktedir olmasa da müteahhittir- destursa yeridir. Bundan böyle Aydın Yalçın gibileri açıktan aşığa, Mehmet Turgut gibileri de gizliden gizliye eski misyonlarını sürdürüp memleketin bugünü ve yarını üzerinde oynanan ayak oyunlarına âlet olmakta devam edecekler ama, ona doğrusu hiç bir iş kalmadı. Bir bakıma bugünkü işsizliğini, dünkü «meşguliyet»iyle mütenasip olarak, onun lehine verecekleri Bayındırlık Bakanlığında canla başla çalışması, ve hâtıralarını yazmaya hiç yanaşmaması kuvvetle muhtemeldir.

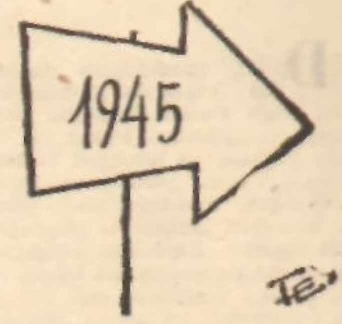
N'apalım, bu iş böyle! Çay geçilirken at değiştirilmezmiş ama, çay geçildikten sonra - İnönü de pek iyi bilir bunu- değiştiriliyor pekâlâ. Belli ki perde arkası güçler, şimdileyin, sandığa hâkim AP elinde «mukaddesatçı-lâik» dengesi yerine, sandığa da mandığa da hâkim bir koalisyon elinde «lâik - daha lâik» dengesini tercih ediyorlar. Bir bakıma, (Bölükbaşının kulakları yine çan çalıyordur) 1947, 12 Temmuz Beyannamesine rücûdur bütün bunlar. Türkiye'nin kurtuluş bekleyen emekçi halk yığınlarının başına yeni bir muvazaa çorabı örülmekte. Çorabı ören şişler malûm, şişleri tutan eller malûm; yünler deseniz, onlar da bir yandan sermayenin soldan «huzur», öbür yandan bürokrasinin sağdan «inzibat» dileğinden eğrilme. (Şişleri tutan eller yıllar yılı hep aynı ya, yünler kâh bir şişe, kâh öbür şişe takılıyor).

Anladınız mı şimdi 3 Mayısta tabancaya davranıp «Bu memleketin sahipleri var!» diye bağıran general hazretlerinin ne bir not sayanlar da çıkacaktır. Kendisi- ne demek istediğini?

T. AĞAOĞLU

Ferruh Doğan

NİÇİN ASTINIZ?

HERKESİN kafasında aynı soru: **«Niçin astınız?»**

Evet, 1961 Anayasası yürürlüğe girdikten bir kaç ay sonra Türkiye'de bir başbakan, üç yıl sonra da Türk Ordusu'nun devrimci bir albayı idam sehpasında can vermişlerdir.

Anayasa döneminin sehpada can veren siyasileri, sadece bu iki kişiden de ibaret değildir. Adnan Menderes ile birlikte Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu, Maliye Bakanı Hasan Polatkan da idam edilmişlerdi. Emekli Kurmay Albay Talat Aydemir de ölüm yolculuğunda yalnız değildi, gözüpek devrimci Emekli Binbaşı Fethi Gürcan ile beraberdi...

Bu insanlar, kendilerini sehpaya götürecek kadar vahim suç sayılan fiilleri yalnız başlarına mı işlemişlerdir?

Hayır?

27 Mayıs 1960'ta, Menderes, Zorlu ve Polatkan ile birlikte sanık sandalyesine oturtulanların sayısı 500'ü aşmaktadır. Bunların büyük kısmı hapis, 15'i de idama mahkûm edilmişlerdi. Ancak bu 15 kişiden sadece 3'ü piyango çekilir gibi sehpaya gönderilmiş, geri kalanların cezaları müebbet hapse çevrilmiştir.

Ve ne garip tecellidir ki, bu piyango çekilişinde isimleri isabet alan üç kişi bugün toprak altında yatmakta, diğerleri demirparmaklıkları çoktan kırmış, 10 yıl önce süngülerin tehdidinde terketmek zorunda bırakıldıkları iktidar merdivenlerini büyük bir saltanatla tırmanmaktadırlar.

Bu üç insanın işledikleri suçlar asılmalarını gerektirecek kadar ağır mıdır, değil midir? Bugün bunu tartışacak değiliz. Ancak bütün iğrençliği ve gayri insani görünüşüyle sırıtan bir adaletsizliği teşhir ve tescil etmekte yarar vardır:

Eğer bugün Bayar ve takımı, küçük oy hesapları uğruna, hem de kendilerini Yassıada'ya gönderten bir piri fani tarafından affa mazhar kılınıyor, üstelik afla yetinilmeyip, o takımı mahkûm eden anayasa değiştirilebiliyor ve kendilerine tekrar iktidar yolu açılabiliyorsa, o zaman bu soruya mutlaka cevap istenecektir: **«Niçin astınız?»**

BU «siyasi hakları iade» komedyasının başaktörü İnönü, kendisine yöneltilen saldırılar karşısında şöyle diyor:

«O zaman iktidarda bulunmayan bu arkadaşınız, siyasi olaylarda ve tartışmalarda ve onun varabileceği felaketli neticelerde suçlar kimlerindir, ne cezalara uğramalıdır ve nasıl müeyyideler kullanılmalıdır, bunda insaflı olmak lazım kaydını, ilk gününden itibaren savunmaya başlamıştır. Çünkü, hattâ bir prensip oarak söylemiştim ki, siyasi suçların muhakemesinde ve neticesinde haklı olmak tereddüdü tabiatıyla mevcuttur. Her hükümde, özellikle hükümlerin tatbikinde, bu kaydı unutmamak lazımdır. Bu bir görüştür, kendi kanaatımdır. Ertesi günü söyledim, bütün ihtilal zamanında söyledim, bugüne kadar söylüyorum.»

İnönü demek ister ki, siyasi davaların hükümlerinde ve uygulamalarında haklı olmak tereddüdü bulunduğundan, uygulanacak cezalarda insaflı olmak lazımdır. En azından dönüşü olmayan «idam» cezalarına başvurulmamak lazımdır. Kendisi bu görüşte olduğu, direndiği halde, ihtilal zamanında derdini iktidar sahiplerine anlatamamış ve Menderes ile iki arkadaşı asılmıştır. Bugün hiç değilse diğer arkadaşlarına siyasi hakları iade edilmek suretiyle bu yara kapatılmalıdır.

İnönü bu sözlerinde ilk bakışta haklı gibi görünmektedir.

Görünmektedir ama, İnönü asla samimi değildir ve resmen yalan söylemektedir.

Menderes'in ve iki arkadaşının sehpaya gönderilmesinde CHP'lilerin oynadığı rol 21 Mayıs Devrimcilerinin anılarında yeteri kadar açıklanmıştır.

Ama hadi diyelim ki, o sırada başta ihtilal hükümeti bulunduğu için İnönü Menderes ve iki arkadaşının idamına engel olamamıştır.

YA Talat Aydemir ve Fethi Gürcan'ın idamları?

İki devrimci 5 Temmuz 1964 günü sabaha karşı 2.55'te asılmışlardır ve o sırada Türkiye Cumhuriyeti'nin başbakanlık koltuğunu bizzat İsmet İnönü işgal etmektedir. Türkiye'de tek kudret sahibidir.

Aydemir ve Gürcan'ın idam sehpasına nasıl götürüldüğünün dehşet verici hikayesi de Talat Aydemir(in anılarında bütün ayrıntılarıyla açıklanmıştır.

İdam kararları Askeri Yargıtay tarafından İnönü'nün baskısıyla onaylandıktan sonra parlamentoda hükümlerin bir an önce infaz edilmesi için en büyük gayreti sarfedenler İnönü'nün mutemed bakanları, milletvekilleri ve senatörleri olmuştur. O sırada Türkiye İşçi Partisi idam cezasının anayasaya aykırı olduğuna dair dava açtığı ve bu dava henüz sonuçlanmadığı halde CHP'lilerin çoğunlukta olduğu Meclis, idam kararını yangından mal kaçırır gibi süratle tasdik etmiştir.

İşte bugün yaraları sarmaktan, huzurdan söz eden, yufka yürekli bir ihtiyar rolünde sahneye çıkan İsmet İnönü, iki subayı gözünü kırpmadan sehpaya gönderen İnönü'dür. Bugün büyük bir ikiyüzlülükle küçük oy hesapları için bütün dünyayı aldatmaya kalkışan İnönü, her şeyden önce yine aynı soruya cevap vermek zorundadır: **«Niçin astınız?»**

İnönü'nün, **«Cezalarda, müeyyidelerde insaflı olmak lazımdır»** tezi aslında tek taraflıdır. Kapıkulu bürokrat takımından olanlar, hiç değilse ona yamanması mümkün bulunanlar için geçerlidir. Kapıkulu bürokrasisine meydan okumak cesaretini gösterebilenler için İnönü'de insafın, merhametin zerresi yoktur.

MENDERES, arada rol oynayan faktörler ne olursa olsun, bu kapıkulu bürokrat takıma karşı çıkmış olmanın kurbanıdır. Geçen sayımızda da belirttiğimiz gibi, Bayar ve eski Demokratların önde gelenleri aslında İsmet Paşa'nın başını çektiği batıcı - laik bürokrat takımın cumhuriyet döneminde sivrilmiş elemanlarıdır. Aralarında suni ayrılıklar çıkmış, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bir kısmı ana gövdeden koparak iktidara kadar gelebilen yeni bir siyasi hareketi organize etmiş olabilir. Ancak Bayar hareketi, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra adamakıllı semizleşen büyük burjuvazinin ve savaş yıllarında tek parti yönetiminden bunalmış emekçi halk kitlelerinin tepkisini yine batıcı - laik bürokrasinin kontrolunda tutmak için organize edilmiş bir hareketten başka bir şey değildir. Bu takım içinde Menderes, Paşa tarafından kendilerine verilen misyonu rrddederek doğucu - islamcı halk kitlelerinin desteğini almış ve bu güçlü destekle kapıkulu bürokrasisine karşı dikilmiştir. İsmet Paşa'nın Menderes'i sehpaya göndermesinin gerçek nedeni budur. Evet Menderes de, büyük burjuvazinin, toprak ağalarının çıkarlarına hizmet etmiş, Türkiye'yi Amerika'ya peşkeş çekmiştir. Ama bunu kapıkulu bürokrasisini reddedip Doğucu - İslamcı halk kitlelerine dayanarak yaptığı için afaroz edilmiştir. Kapıkulu bürokratların gözde simalarından Bayar ise aslını reddetmediği için ipten kurtulmuş ve bugün Menderes'in rolünü oynamak isteyen Demirel'e karşı çıktığı için kendisine tekrar iktidar yolu açılmıştır.

Talat Aydemir ise, bürokrat kesimin kapıkulu ve Amerikancı kanadına karşı çıkan halktan ve bağımsızlıktan yana bürokratların temsilcisi olduğu, İnönü'ye meydan okuduğu için başını vermiştir.

İSMET Paşa ve onun başını çektiği kapıkulu bürokrat kadro bu ülkenin kaderini elinde tutmağa devam ettiği sürece de, Türkiye'nin bu kanlı denemelerden geçmesi her zaman için mümkündür. Paşa bir zamanlar, bugün iktidarda bulunan AP yönticileri için **«Bu gece eşkiyanın ne yapacağı belli olmaz?»** buyurmuştu. Bugün halk arasında aynı slogan tersine çevrilerek şöyle denilmektedir: **«Bu gece İsmet Paşa'nın ne yapacağı belli olmaz!»**

Kapıkulu bürokrat takımın iktidarını tehlikede gördüğü takdirde, Paşa'nın yine aynı kanlı denemelere girmesi, bugünkü **«yufka yürekli ihtiyar»** hüviyetini derhal inkar etmesi asla sürpriz sayılmamalıdır.

Bugün zevahiri kurtarmak ve devrimci cepheden kendisine yöneltilen suçlamaları hafifletmek için giriştiği 141-142. maddeler için af manevrası da, aynı oyunun içinde mütalaa edilmek lazımdır. Bir zamanlar en faşist metodlarla sosyalistleri inim inim inleten İsmet Paşa, bugün sureti haktan görünerek 141 ve 142. maddeler mahkumlarını affettirecek bir teklifi Meclis'e sunmuştur. Teklif meclisten geçer mi geçmez'mi bilmiyoruz, Bildiğimiz bir şey varsa, yarın Bayar'lı bir AP ile koalisyona gidecek olan İnönü'nün iktidarında aynı maddeler yine hunharca işletilecek, Amerikanın ve yerli işbirlikçilerinin huzurunu sağlamak için **«aşırı solcu»**lar yine hapishane köşelerinde süründürülecektir.

Paşa ve damadı, **«siyasi hakların iadesine»** ne kılıf uydurmağa çalışırlarsa çalışsınlar, gerçek budur.

Macbeth gibi, hiçbir yalan, Paşa'nın ellerindeki kan lekelerini örtemeyecektir.

DOĞU'DA ÜRETİM İLİŞKİ

Ahmet ARAS

— II —

DOGU Anadolu'nun toplumsal yapısıyla ilgilenenlerin hemen hepsi feodal ilişkilerin varolduğunda hemfikirdir. Fakat bu ilişkilerin kapsam ve niteliğini tesbitte, genellikle başarı gösterememektedirler. Örneğin, herhangi bir yörede veya muayyen kesimlerde görülebilen feodal ilişkiler, kapitalist ilişkilerin gelişmiş olduğu yerlere de teşmil edilerek hataya düşülmektedir. Bu, yapılan tahlillerde, toplumsal oluşumun tarihi süreç içinde ele alınmayışından ileri gelmektedir. Ayrıca aşiret ve tarikat fonksiyonlarının yanlış değerlendirilmesi de hataya düşülmesinde rol oynamaktadır.

Feodaliteyi tarihi dönemleri içinde ayrıntılarıyla tahlil edip, bir makaleye sığdırmak mümkün değildir şüphesiz. Fakat feodal toplumun temel çelişkisinin ne olduğunu bilmek son derece önemli ve faydalıdır. Kısaca, serfle - senyör arasındaki uzlaşmaz çelişkidir. Bunun da giderek şehir — dışı sahalar arasındaki büyük farklılaşmanın bünyesinde temel çelişkiyi taşıdığını söylersek, yanılmış olmayız. Bu farklılaşma içinde, işçi veya işsiz hür vatandaş (şehir vatandaşı), zanaatkâr sınıf ve şehir burjuvazisi bir cephede, feodaller karşı cephede yer almakta ve mücadele bu iki kamp arasında gelişerek toplumu daha ileri bir üretim düzeyine ulaştıracak nitelikte olmaktadır. Şehir burjuvazisinin feodaliteye karşı devrimci bir karaktere sahipolması tarihi bir zorunluluktur. Burjuvazinin feodaliteye karşı her zaman ve her yerde devrimci bir rol benimsemesi manasına gelmez bu. Hele kapitalizmin tekelleştiği emperyalist dönemde sağlam verilere istinat etmeden böyle bir iddiada bulunmak tutarsızlıktır.

Doğu Anadolu'da feodal ilişkilerin mevcut olduğunu kabul etmemeye sebep yok. Fakat bölgedeki üretim biçiminin tamamen feodal olduğunu söylemek büyük bir hatadır.

Doğu'nun sosyal yapısı üstüne değerli çalışmalar yapmış bulunan Dr. İsmail Beşikçi, 18 ili kapsıyan bölgeyi üç kesime ayırmaktadır: (*)

Geçimin birinci derecede hayvancılığa dayandığı kesim (Erzincan, Erzurum, Kars, Ağrı, Tunceli, Bingöl, Muş, Bitlis, Van, Adıyaman, Malatya, Elazığ, Siirt); Geçimin birinci derecede tarla tarımına dayandığı kesim (Gaziantep, Urfa, Diyarbakır, Mardin); bu iki yöreden de tamamen farklı bir yapıda olan Hakkâri kesimi.

TABLO I

Bir çiftçi ailesine düşen ortalama birimler

İller	tarla (dönüm)	b. baş hayvan	k. baş hayvan
Erzincan	53	2.7	8.4
Erzurum	86	4.0	9.9
Kars	67	4.2	9.4
Ağrı	97	4.3	21.3
Tunceli	48	2.9	11.7
Bingöl	26	2.6	14.5
Muş	109	3.7	12.9
Bitlis	52	2.6	15.4
Van	116	3.6	31.0
Adıyaman	64	2.0	6.0
Malatya	58	2.0	6.1
Elâzığ	66	2.6	8.5
Siirt	63	2.6	11.9
13 il	69	3	12.7
Gaziantep	69	1.8	8.0
Urfa	117	2.5	12.6
Diyarbakır	117	3.5	8.3
Mardin	68	2.0	10.7
4 il	93	2.2	9.7
Hakkari	34	1.7	14.7
18 il	73	2.8	11.2

Kaynak : KİBKEE

Tablo I'in incelenmesinden anlaşılabileceği gibi, birinci guruptaki illerde aile başına düşen ortalama toprak miktarı 69 dönüm olduğu halde, ikinci gurup illerde bu miktar 93 dönümdür. Yine birinci gurupta ortalama aile başına düşen 3 büyük baş ve 12.7 küçük baş hayvana karşılık, ikinci gurupta bu miktar 2.2 büyük baş ve 9.7 küçük baş hayvandır.

TABLO II

Toprağı olup olmadığına göre çiftçi çiftçi ailelerinin durumu

İller	Genel aile sayısı (bin)	toprağı olanlar %	toprağı olmayanlar %
Erzincan	46	61	39
Erzurum	90	68	32
Kars	92	77	23
Ağrı	32	63	37
Tunceli	27	63	37
Bingöl	27	60	40
Muş	31	66	44
Bitlis	19	65	35
Van	31	62	38
Adıyaman	43	66	34
Malatya	60	69	31
Elazığ	41	77	33
Siirt	38	58	42
13 il toplam ve ortalamı	550	65	35
Gaziantep	51	63	37
Urfa	55	46	54
Diyarbakır	58	53	47
Mardin	59	59	41
4 il toplam ve ort.	223	55	45
Hakkari	15	59	41
18 il top. ve ort.	788	62	38

Kaynak : KİBKEE

Burada başlıbaşına ayrı bir özellik gösteren Hakkâri bölgesi bu iki kesimden de tamamen farklıdır. Bu farklılık, geçimin tamamen hayvancılığa dayanmasıyla birlikte çok daha ilkel bir yaşantının mevcut olmasından ileri gelmektedir.

Tablo II'deki rakkamlarda da görüldüğü gibi bölgedeki toprak dağılımı son derece dengesizdir. Nüfusun yüzde 38'inin hiç toprağı yoktur. Bu dengesizlik ikinci gurubu meydana getiren kesimde (Gaziantep, Urfa, Diyarbakır, Mardin) daha da keskinleşmektedir. Bu yörede nüfusun yüzde 45'i topraksızdır.

Kapitalist İlişkiler

Tarımda kapitalist ilişkilerin gelişmiş olduğu yöreleri şu şekilde sıralıyabiliriz: Iğdır Ovası, Eleşkirt, Malazgirt, Pasinler, Erzurum, Erzincan ovalarında geniş çapta pazar için pamuk, şeker pancarı, tahıl ve hayvan mahsulleri üretilmektedir. Kars yöresinde aynı şekilde pazar için hayvan ve hayvan mahsulleri üretilmektedir.

Muş, Iğdır ve Zeylan (Zilan) devlet üretme çiftlikleri, kapitalist üretimin devlet eliyle tanzim edildiği yerlerdir. Malatya ve Erzincan ovalarıyla Adıyaman ve Gaziantep yörelerinde üretilen meyveler bölge dışındaki pazarlara sevkedilerek tüketilmektedir. Beş bin mevsimlik tarım işçisi çalıştıran Ceylanpınar Devlet Üretme Çiftliği de söz konusu bu kapitalist ilişkiler zincirinin önemlice bir halkasını teşkil etmektedir.

Batman, Garzan petrol işletmeleri, Keban baraj inşaatı, Sıvas Çimento Fabrikası, Divriği, Maden, Ergani bakır - demir işletmeleri, Erzurum ve Erzincan şeker fabrikaları, Diyarbakır Şayak Fabrikası, Gaziantep Şarap Fabrikası, Kars Süt ve peynir tesisleri, zayıf da olsa, bölgede kapitalist ilişkiler bütününde birer küçük sanayi birimi olarak yer almaktadırlar.

Tablo III'ten de anlaşılacağı gibi tarıma makina girmiştir. Son yıllarda tarımdaki makinalaşma hızı Türkiye ortalamasının çok üstündedir (1965-66 yıllarında Türkiyedeki %19 genel traktörleşme hızına karşılık Doğu'da % 45 olmuştur) Özellikle ikinci gurubu meydana getiren illerdeki toprakların önemlice bir kısmı traktörle sürülmekte, biçer - döverle kaldırılmaktadır.

Görüldüğü gibi Doğu Anadolu'da genel durum itibariyle feodal ilişkiler olmakla beraber, tarımda kapitalist ilişkilere geçiş ve gelişme vardır.

Milli Burjuva

Bu dostlar kendi kendilerine kurdukları hayali güçbirliği eylemlerinde milli burjuvaziyi de yanlarına alarak feodaliteye yönelip devrim yapacaklarını söylüyorlar. Feodal ilişkilerin mevcut olduğunu ve fakat onların tarif ettiği nitelikte olmadığını söyledik. Şimdi bu iddianın ışığı altında tablo IV'in irdeleyelim:

Buna göre 17 ildeki 29 milyon 553 bin dönümlük toprağın 10 milyon 152 bin dönümü şehir ve kasabadan

TABLO III

Üretim Araçlarının Dağılışı (1965)

İller	Karasaban (bin)	Pulluk	Mibzer	Traktör	Biçer-döver	Kağnı	4 tekerlekli araba
Erzincan	22	3 400	3	109	2	1100	1900
Erzurum	56	11 000	40	46	49	4300	2888
Kars	45	12 900	78	164	92	1600	24000
Ağrı	20	3 940	26	51	21	1400	456
Tunceli	15	47	2	26	3	125	92
Bingöl	13	22	—	1	—	1600	1
Muş	18	3 370	26	49	13	11400	2180
Bitlis	8	2 100	3	17	1	3500	162
Van	13	7 000	1	11	7	11000	213
Adıyaman	19	48	5	32	2	—	272
Malatya	22	400	5	267	8	3	102
Elâzığ	20	760	29	148	40	739	1420
Siirt	16	267	11	40	18	3	78
13 il toplamı	287000	45 254	229	961	249	11370	337?4
Gaziantep	18	1 810	176	523	47	189	1260
Urfa	31	492	239	331	129	5	408
D. bakır	34	693	90	192	91	39	841
Mardin	25	164	65	97	47	2	282
4 il toplamı	108000	3 159	570	1143	314	235	2791
Hakkari	4	71	—	—	—	—	—
18 il toplamı	399000	48.484	799	2104	563	112605	36555

Kaynak : KİBKEE

TAB…

Köyde arazisi olup şehir v…

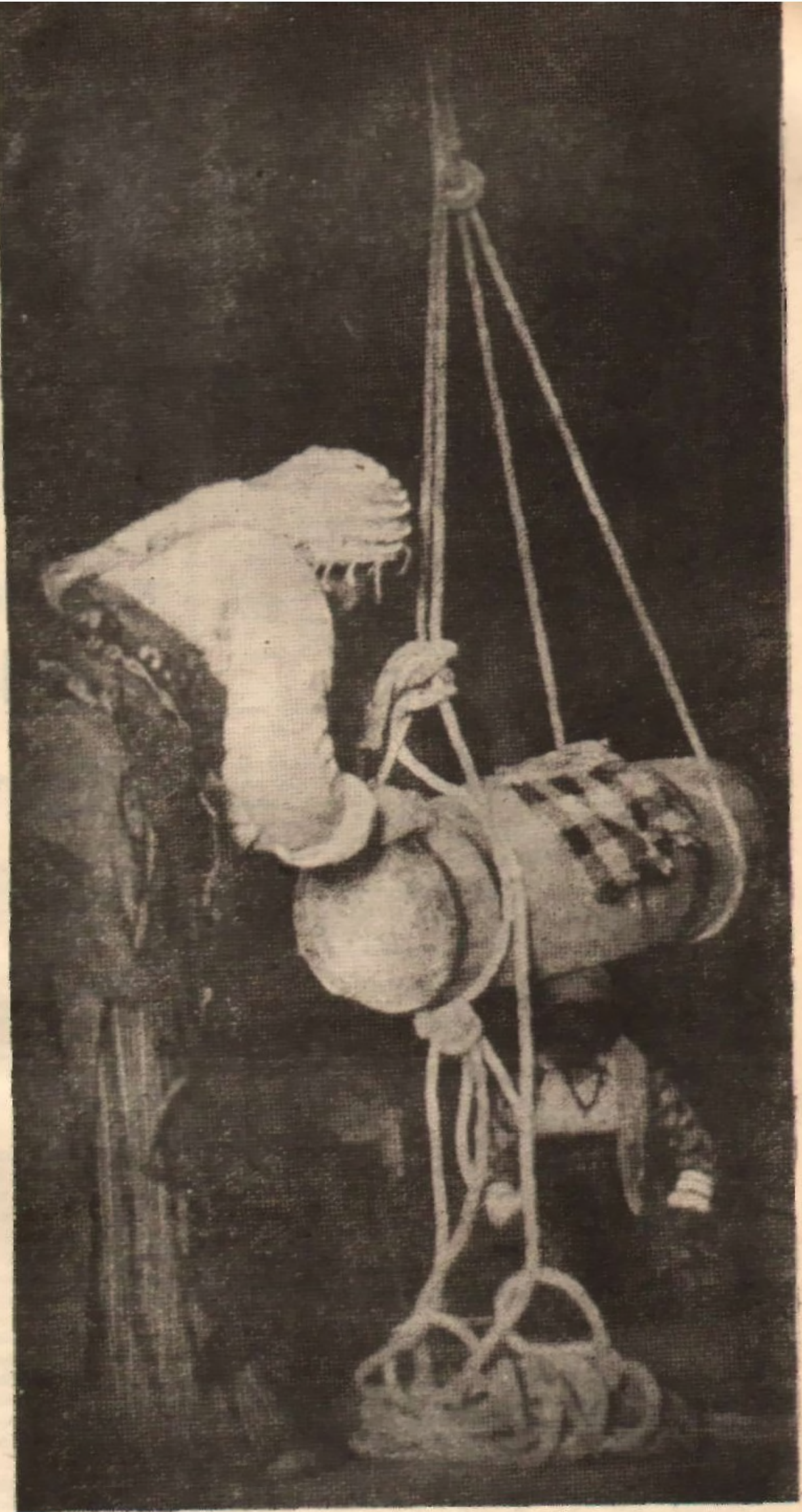
İller	A toplam dönüm (bin)	B köyde oturan genel aile sayısı (bin)	C Köydeki … ilenin k… rol etti… toprak… (bin)
Erzincan	875	46	67…
Erzurum	3.419	90	3.00…
Kars	3.733	92	3.59…
Ağrı	2.083	32	1.94…
Tunceli	514	27	34…
Bingöl	310	27	28…
Muş	1.677	31	1.46…
Bitlis	568	19	45…
Van	1.457	31	1.31…
Adıyaman	1.050	43	67…
Malatya	1.201	60	98…
Elâzığ	971	41	70…
Siirt	964	38	76…
13 il ortalaması ve toplamı	18.822	550	16.20…
Gaziantep	1.741	51	85…
Urfa	4.290	55	1.02…
Diyarbakır	2.642	58	35…
Mardin	2.058	59	96…
4 il ortalaması ve toplamı	10.731	223	3.20…
17 il ortalaması ve toplamı	29.553	773	19.41…

Kaynak : KİBKEE

ERİ

Doguda feodal ilişkileri aşan üretim faaliyetlerinden biri de hayvancılıktır, hayvanlar ve hayvansal ürünler dış pazarlara sürülmektedir.

ntrol edilmektedir. Mevcut topraklarin üçte biri şehir ve kasabalarda oturanların mülkiyetindedir. Yani büyük toprak mülkiyetini ellerinde bulunduranlar, aynızamanda şehir ve kasabalardaki üretim ve dağıtımı da kontrol etmektedirler. Büyük toprak sahipleri kasaba ve şehirlerde dükkan, mağaza, atölye, otel, bina, taşıma araçları, her çeşit ticari ve sınai işletmelere de bu şekilde sahip olarak şehir ve kasabadaki küçük veya milli burjuvaziyi de meydana getirmektedirler. Türk Başı olmaya niyetli Millici Demokrat dostların sihirli formülünü tatbik edersek şunu yapmamız lazımgelecektir: Şehir ve kasabadaki üretim ve dağıtımı kontrol eden milli burjuvamızı alıp köye yönelterek kendi kendisiyle savaştıracağız(!).

Özellikle dört güneydoğu ilinde (Gaziantep, Urfa, Diyarbakır, Mardin) şehirden kontrol edilen miktar, mevcut toprakların yüzde yetmişini teşkil ettiğine göre, bu dostların hesaplarıyla, bu kesimde şehirdeki fasulyaları köydeki lobyaların üstüne taarruza kaldırmak daha da renkli ve sevkli bir eğlence olacaktır.

Toprak kavgası

Ayrıca Doğu'daki aşiret ve tarikat bağlarının öyle kesin bir bağlayıcı niteliği yoktur. Bu bağları ilkel toplumun kan akrabalığı sistemine benzetmek yüzde yüz yanlıştır. Ağanın istediği partiye köylünün oy vermesi, bu bağlardan ziyade, köylünün tecrübeleriyle kendi oyunun neticeyi değiştirmiyeceğini bilmesindendir.

Doğu'da toprak kavgası olmadığını söyliyenler de yanılmaktadırlar.

Erzurum'a bağlı Karayazı Kazasının Elmalıdere Nahiyesinde yaptığımız bir gözlemin verilerini sunalım kısaca: 26 köyden meydana gelen Elmalıdere nahiyesinin kasabayla bağlantısı yoktur. (Bir patika yol vardır). Hattâ yakın zamana kadar bu nahiyenin bağlı olduğu ilçenin de ille yol bağlantısı yoktu. Bu yörede üretim ilkel araçlarla yapılmaktadır. Yirmialtı köyün ondördü bir aileye veya sülaleye aittir. Bu ondört köyün sekizinde 1947'den itibaren topraksız köylüler köy sahiplerine karşı direnişe girişmişler. Buna halk arasında «Asebun» (İsyanetmek) denir. Köylerde topraksızların asileşip «icare» vermemesi üzerine sayısiz kavgalar ve çatışmalar olmuş ve bu güne kadar oniki kişi ölmüştür. Toprak çatışmalarında ölenlerin köyler arasındaki dağılımı şöyledir: Mellebekir 3, Mirgehel 2, Kaprik 5, Nevalasor 1, Velakor (yok), Kejik (yok), Hasanova 1, Mollaosman (yok). Bu köylerdeki topraksızların direnişi (bir köy hariç) bastırılamamış ve başarıya ulaşmıştır. Çatışmalar sırasında köylülerin mensup olduğu tarikatların şeyhleri de ağaların tarafını tutarak «asi» oldukları toprakların haram olduğunu köylülere telkin etmeye çalışmışlardır. Buna rağmen köylü sathi bir gözlemle yüzdeyüz bağlı sanıldığı şeyhlerin sözünü tutarak direnişten vazgeçmemişlerdir.

IV

kasabalarda oturan aileler

D Köyde arazisi olup şehir ve kasabalarda oturan ailelerin Sayısı	E Kontrol ettiği dönüm (bin)	F Köyde oturan aileler + şehir ve kasabalarda oturup köyde toprak sahibi olanlar (bin)
2.640	196	49
2.680	418	93
2.820	140	95
610	136	33
1.130	172	28
710	30	28
1.270	211	32
1.590	116	21
570	147	32
1.350	371	44
2.000	212	62
2.750	263	44
670	204	39
20.490	2.616	600
6.380	982	58
3.920	3.266	59
1.740	2.284	60
6.220	1.004	65
18.260	7.536	242
38.750	10.152	842

Şemdinli Örneği

Görüldüğü gibi, gazete haberlerinden netice çıkarmaya çalışarak Doğu'da toprak kavgasının olmadığını söylemek yanlıştır. (Mihri Belli, Aydınlık sayı 7) Aslında bugün Doğu'daki bütün çatışmaların temeli toprak kavgasına dayanır. Adli istatistiklere bir göz atılırsa bu gerçeği kolaylıkla farketmek mümkündür.

Sayın Muzaffer Erdost'un Şemdinli araştırmasını genişçe bir eleştiriye tabi tutmak isterdim. Fakat şimdilik sadece şunları söylemekle yetinelim: 1 — Yukarıda da belirtmiş olduğum gibi tamamen ayrı bir özelliğe sahip olan Hakkari'nin bir kesiminde yapılan gözlemlerin neticeleri tüm bir bölgeye teşmil edilemez. -ki bu gözlemler çok kısa bir süreyle sınırlı olursa-

2 — Serf olarak nitelendirdiği «Kırmançolar» zümresi konusunda büyük bir hataya düşmüştür. «Kırmançolar» Kürtlerde bir zümre değil, «Kırmanci» lehçesini konuşan bütün Kürtlere verilen bir isimdir.

3 — Artık ürünün angarya yoluyla toprak sahibine geçmesi durumu varsa da çok cüz'i ve sınırlıdır.

4 — Mir'lerin Aşağı Mezopotamya'dan geldiklerini ve buralardan parayla toprak satınalarak toprak sahibi olduklarını söylemektedir ki gerçeği ne derece yansıttığı bilinmemektedir, belge gösterilmesi gerekirdi. Dolayısıyla bu şüpheli bir varsayım oluyor.

5 — Nakşibendi tarikatının birkaç büyük kolundan biri olan «Seyyit Tahaé Neryé»nin Bölgedeki bütün diğer tarikatların başı olarak gösterilmesinde yine hataya düşülmüştür.

6 — Kürtlerdeki aşiret sisteminin ilkel toplumdaki kan akrabalığıyla bir tutulması yanlıştır. Menfaat çatışması sözkonusu olduğunda bu bağların bağlayıcı bir nitelik taşımadığını yukardaki kısa misalimizde de göstermeye çalıştık. -ki söz konusu ettiğimiz toprak çatışmalarında sürtüşme ve kavga aşiret reisi toprak ağasıyla aşiret üyesi topraksız köylü arasında olmaktadır.

7 — Kuzey Iraktaki hareketin bir aşiretin önderliğinde başlamış olduğu doğrudur. Fakat bu hareketin bir aşiret hareketi halinde kaldığı iddiası yanlıştır. Hareket bu günkü durumuyla ulusal bir harekettir.

Doğulu hakim sınıfın Batılı hakim sınıf ve devlet bürokrasisiyle çatıştığını, bu çatışmanın 1940'a kadar devam ettiğini, 1940'tan sonra ortalığın süt - liman kesilip Doğulu ve Batılı hâkim sınıfların bütünleşerek yeni bir sömürü koalisyonu meydana getirmiş olduğunu söyledik. Peki ne oldu da bu derece çatışan Doğulu hâkim, sınıf, sözkonusu dönemde, aniden tavır değiştirerek Batılı hâkim sınıfla bütünleşti? Müzakere masasına oturularak mı bu sonuca varıldı?

Bir tek kıstası var bu oluşumun. 1940'tan sonra toplumsal dinamiklerin zorlamasıyla foedal yapının parçalanması sonucu, devlet bürokrasisi Batılı hâkim sınıfla, Doğulu hâkim sınıf arasındaki menfaat çatışmasının ortadan kalkması bu bütünleşmeyi sağlamıştır. Tarihin mantığı böyle söylüyor. Bu dönemde Doğulu bir feodal, aynızamanda dejenere bir şehir burjuvası ve icabında batıcı bir bürokrat olarak karşımıza çıkmaktadır. Devrimci mücadelenin en emin yollardan başarıya ulaşabilmesi için lobya - fasulye ayrımına dikkat etmemiz gerekmektedir.

* İsmail Beşikçi, Doğu Anadolu'nun düzeni, sosyo - ekonomik ve etnik temeller (Baskıda)

Bizim de bir sözümüz var...

● 6. Mayıs. 1969 tarih ve 123 sayılı ANT'ta «Temmuzda Gençliği Bekleyen Görev» başlıklı OSMAN AROLAT'ın yazısı biz taşradaki eylemdaşlarınızı düşündürdü. Bizde canı gönülden:

«Temmuz yakındır.»

«Temmuz, sizlerin üç aylık bir süre emekçi halkla birlikte eylem sürüdürebileceğiniz bir dönemin başlangıcıdır.»

«Köylere işçi merkezlerine gelin. Bildiğinizi anlatın, bilmediğinizi öğrenin.» deriz.

Çünkü Sol hareket bugün büyük bir durgunluk içine düşmüş, liderlik yapması beklenen örgüt meclisten başka faaliyet sahası yokmuş gibi eyleminin bütününü oraya teksifetmiş, beklenen hareketlilik durgunluk haline gelmiştir.

Biz de genç eylem arkadaşlarımızın aramıza katılmasıyla bu durgunluğun giderilebileceğine ve bilhassa bu yaz buna büyük ihtiyacımız olduğuna işaret etmek isteriz.

Lâkin halka inecek kişilerin muhakkak örgütler tarafından dikkatle seçilmelerine işaret etmek isteriz.

Bu kişilerin :

1 — En az BARIŞ GÖNÜLLÜLERİ kadar dikkatle seçilmiş idealistler olmalarına, yahut mavi karıncaları aratmayacak kişiler olmalarına,

2 — Halkın içinden geldiklerini ve halkı aydınlatmaya döndüklerini unutmayacak kadar halkın ahlaki kurallarına uymayı göze alacak bir HİPPİ hayatı yaşamak için halka inmek dileğinde olmayan kişiler olmalarına,

3 — Yalnız öğretirim, öğrenmeye ihtiyacım yok kompleksine kapılmayıp halkı öğrenmek ihtiyacını duyan kişiler olmalarına,

4 — Kıyafetiyle, oturup kalkışıyla, konuşmalarıyla halkta tepki yaratmayacak yaratılışta, halkın sofrasına rahatça oturabilecek, en çok onun yattığı yerde yatmayı bulacağını müdrik, halkın yaşayışına uyabilecek vasıfları haiz kişiler olmalarına,

5 — Bilhassa folkloru bilen kişiler olmalarına,

6 — Dost edinebilecek ve dostluğunu ayrıldıktan sonra da devam ettirebilecek sabır ve vefa sahibi kişiler olamalarına dikkat edilmesini temenni ederiz.

Ve dileriz ki, gezi maksadıyla her yaz guruplar halinde yollara düşüp **«Yaşasın sosyalizm»** diye bağırarak gösteri yaparcasına çıplaklık, sarhoşluk ve seks örnekleri verenlerin «sosyalist değil Hippi özentisi kişiler olduğunu» doğrulasınlar gelecek idealist arkadaşlarımız.

Evet onları can-u gönülden bekliyoruz. Öğretsinler, öğrensinler. Döndüklerinde halk onların yokluğunu duyabilsin, yeniden gelmelerini beklesin. Bizler gelmelerini bekliyoruz.

TİP KÖYCEĞİZ
İLÇE BAŞKANLIĞI

Devrimci Dayanışma Gereği

● Bugün TÖS, kuruluş yıllarının devrimci heyecanını yitirmiş, öğretmen dernekleri çizgisine düşmüştür. Lokalcilik anlayışı yıkılamamaktadır. Gerekli eğitim çalışmaları yapılamamaktadır. Amerikadan yana, Nato'dan yana olan öğretmenler bile TÖS'e girme cüreti göstermektedirler. Büyük Eğitim Yürüyüşüne katılmayan, yürüyüşü tasvip etmeyen TÖS şubeleri vardır. Genel Merkezin ilgisizliği yüzünden kapanan şubeler vardır. Bir TÖS şubesini komandolar basar, komşu şubelerin kılı kıpırdamaz. Dayanışmadan eser yok. Bu umursamazlık içinde TÖS şubeleri giderek devrimci niteliğini temelden yitirecektir. Bu gidişe dur demek zorunluğu vardır. Bu zorunluğu duyan çevrelerin «TÖS Devrimci Dayanışma Bildirisini» yayınlamaları ve TÖS'lü üyelere görevlerinin ne olduğunu namusluca hatırlatmaları umut verici davranıştır.

Nato'ya, Amerikan gavuruna, emperyalizme karşı olan, tam bağımsızlıktan ve gerçekten demokratik Türkiye'den yana olanlar Devrimci Dayanışma Bildirisine «EVET» demek zorundadırlar. Bu hareketi kişilere indirgeyen zihniyetten hayır gelmez. Bildiri bunu öneriyor:

Devrim için eyleme varmısınız öğretmenler?

M. NURİ AYVALI
ÖĞRETMEN

Karşı Devrim Kumandanı'na

TELGRAF
Sayın İsmet İnönü
Karşı İhtilal Başkomutanı
İhtilal Karargahı / Pembe Köşk

Bir kısım DP'li yurttaşlarımızın, 27 Mayıs 1960'da - birazcık'da sayenizde - **«ters dönmüş talihlerini»** yenerek, uğrunda -birazcık da sayenizde- çok şeyden olduğumuz **«cici demokrasinizin»** tarihine unutulmaz bir sayfa daha eklemiş bulunuyorsunuz.

Bu millete nice yaptıklarınızı gölgede bırakan ve ebedileşmenizi mümkün kılacak bu **«merhamet dolu»** çıkışınızı, sizin de rol aldığınız **«devrim tarihi»** elbette layık olduğu biçimde değerlendirecektir.

NATO'nun, CENTO'nun, CIA'nın, Amerikanın, DP'lilerin, tüm ağa takımının, kafanızdaki tilkilerin, ve de **«ot yiyen»** yurttaşların tüm iyilikleri üstünüzde olsun çok saygıdeğer Paşam!

Yılmaz ÖZTÜRK

Köy Enstitüleri Üstüne 2

Hasan Ali Yücel ve Tonguç'un gerçek yeri

■ Ortamsız bir ortamda kurulan köy enstitüleri, yüzyıllardır uyutulan köylünün özündeki erkeyi uyandırmaya başlamıştı. Bu erke, bu ruh, kuru çöl ortasından fışkıran gür bir nehir kaynağı gibi, yöneticileri dahi, belirli sınırlarının hayli ilerisine sürükledi... H. Tonguç'un, belirli bir görüşün yönetici olarak, emir kulluğunun sınırını, — hümanizması, iyi insan, iyi eğitimci oluşu yüzünden bu uyanıştan heyecanlanarak — aşmış olması, saygıya değer. Tonguç'u olduğu yerde ve olduğu gibi değerlendirmek, O'nun için daha faydalıdır. Eğer onu bulunmadığı yerde, olmadığı şekilde putlaştırırsak, hiçbir ciddi eleştiriye dayanmaz, yıkılıverir.

Asiye ELİÇİN

10 Kasım 1938'de büyük kurtarıcı ATA ölmüş, İsmet Paşa devletin başkanı olmuştur. Artık değişmez ve çekilmez bir Milli Şef olan devlet gemisinin bu koşuksuz kaptanı, dümeni büsbütün kapıkulu kadrosu devletçiliği yönüne kırarak çizdiği rotaya göre yol almak kararındadır. Bu amaçla yolu üstündeki birkaç engeli usturuplu bir iki manevra ile aşması zor olmaz... İç koalisyonun yönetime hakim bürokrat cephesinin özelcilik kanadı görevlisi İktisat Vekili Celal Bayar, kapıkuluna savaş açan karşı güçlerin lideri pozunda 1946'da yeniden sahneye çıkıncaya dek görevi ile birlikte siyaset alanından sürülür. O'nun gibi, haklı yada haksız olarak, bir çok kodaman bürokrat da aynı yolu tutar. Geleceğin nelere gebe olduğu bilinmezse de, Milli Şef, şimdilik yönetim alanını kendisine dikensiz bir gül bahçesi yapmıştır...

Böylece kollarını sıvayan Milli Şef, güngünden kötüye giden Cumhuriyet Türkiyesi'nin içinde bulunduğu çıkmaza çareler aramaya koyulur. Baştan belirtelim ki, Milli Şef için Türkiye demek, Türk halkı demek, yaşadığı sürece, önce kapıkulu bürokrasisi, sonra da onun dış yada iç koalisyon olarak işbirliği yaptığı — muhalefet düştüğü zaman da dahil —, yapmak zorunluğunu duyduğu çeşitli çıkarcı güçlerdir, ve hepsinin birden çıkarıdır.

Öncelikle ve ivedilikle ele alınacak iş, kapıkulu yönetiminin gücünün temel kaynağı olan devlet hazinesine bol vergi kaynakları sağlayıp, bu yönetim ordusunu tam doygun, emre başeğgin bulundurmaktır... Sonra da, devletin sütlü memesinden rahatça beslenen bu bürokrat ordusunu kıskanan koalisyon ortaklarına.

«patlayıncaya, çatlayıncaya kadar doyuracak» rahat iş, bol kazanç kaynakları bulmak zorunluğu vardır...

Milli Şef, değişmez ve kahrı çekilir bir başkan olmasının bu iki şarta bağlı olduğunu iyi bilir. Zira, çıkarlara dayanan siyasi denge bozulduğu takdirde, ortaklarca — eski usulde kelle istenmese bile — demokrasi kılıcı ile kapıkulunun Osmanlı diktatörlüğünün yere serilmesi tehlikesi vardır... Milli Şef, bürokrasi koalisyonda hakim görünse de, gerçekte ortaklarının da patronluk gücünün gereğinde kendininkinden az olmayacağını pekâlâ farketmektedir. Kendisine üvey baba olarak Celal Bayar'ı daha uygun bulan burjuvazi, üstüne biraz demokrasi tuzu serpilmiş yeni Osman-

İşçiye karşı CHP - AP

AP iktidarının sonu yaklaşmaktadır. Yeni iktidara CHP adaylığını koymuştur. Türk İş yöneticilerinin AP'ye açık cephe almaları ve Başbakanı övmeyi bir yana bırakmaları, CHP'ye kanca atıldığı yolundaki iddiaları doğrulayıcı bir özellik taşımaktadır. CHP, Anayasada öngörülen sosyal ve ekonomik amaçlar sanki kendi partisinin gerçekten kabul ettiği ilkelermiş gibi hareket etmekte, kağıt üstündeki bu ilkeleri beylik süslü cümlelerle tekrarı marifet sayan egemen sınıfların işçi konfederasyonu yöneticileri de, bu ilkeleri benimsediğini açıklayarak bir CHP - Türk İş birliği kurmaya doğru gitmektedir. Bundan rahatsız olan AP iktidarı, partisinin İşçi Bürosu'nun başkanı Hasan Türkay'a okuttuğu bir demeçle Türk İş'i karşılarına almakta artık sakınca bulmamaktadırlar. Çünkü **«ortaklı 66 oyununda»** çiftler belli olmuştur.

AP ve CHP iktidarı, işçilerin gerçek sorunları karşısında temelde birleşmektedirler:

İşçi ve işveren tarafından ödenen sigorta primlerini har vurup harman savurmada birleşmişlerdir: Sigorta fonundan, devletin ödemesi gereken harcamaları yapmışlardır.

Çalışma Bakanlığına devlet bütçesinden bina kirası ayrılmaz. Sigortanın binası, Çalışma Bakanlığının fuzuli işgali altında bırakılır. İki iktidar da bunda birleşmektedir.

Milyonu aşkın sigorta alacağı, kefil sıfatı ile Türk İş'ten tahsil edilmez. Toleyis işletmeciliğinin zararı, işçi primleriyle kapatılmak istenir. İşte ve susmada aynı ittifak caridir.

Ekonomik ve siyasal düzendeki bozukluğu Anayasa uyarınca düzeltmek yerine, **İYAK** tasarıları gibi yiyinti yatağı organizasyonlarla örtbas etmede yine sigorta fonları iştahları ka-

İsmet Paşa'nın köy enstitüleri denemesi sırasında Milli Eğitim Bakanı olan Hasan Ali Yücel diğer eğitimcilerle birlikte bir sergiyi geziyor (solda) ve köy enstitüleri denemesinde kapıkulu bürokrasisinin çizdiği sınırları zorlayan İsmail Hakkı Tonguç (altta).

lı düzeninde, kendisine üvey evlat gibi davranıldığının farkındadır. Bu ortaklığın, kapıkulu saltanatının devamı ve huzuru için başvurulmuş bir zorunluluk olduğunu görmektedir. Milli Şef, bu gerçeği bildiği içindir ki, kapıkulu devletçiliği ile, Batının hazır demokrasi giysisinin karnavallık bir görünüş verdiği aracı, kapkaççı burjuvaziye devamlı bir vasi, öbürlerine de kendini saydırır bir patron olarak iktidarda kalmak azmindedir...

Cumhuriyetin getirdiği reformlarla, köylünün vergileri bile rahatça verebilecek durumа yükseltilemediği, üst tabakaların refah ve lüksünü sağlayan harcamaları artırdığı için dengenin köylü zararına daha da bozulduğu ortaya çıkmıştır. Milli Şef, bürokrasinin gelir kaynaklarını artırmak için, her zaman olduğu gibi yine köylüyü ana kaynak olarak kullanmak zorundadır! Oysa köylünün malı haraç - mezat satıldığı halde, verginin yarısı dahi tahsil edilememektedir...

Milli Şef, iyi asker olduğu gibi, becerikli bir devlet başkanı olmaya da kararlıdır. Onun için köyü daha zengin bir ürün anbarı ve değişen koşullara uyabilip teknik silahları kullanabilecek kadar okur yazar bir asker deposu haline getirecektir...

Bu nasıl gerçekleştirilecektir? Hangi yolla, hangi sihirli değnekle? Köylüye «Efendimizsin, bizi sen seçip tepene bindiriyorsun, biz de o tepedeki fesüstüne değil, şapka üstüne Batılı gibi silindir şapka ile oturuyoruz. Onun için çok çalış, çok çok çalış...» denildi ama köylünün tek keçisi çift olamadı bir türlü! 1940'ta Osmanlı'dan kalan da dahil 4 bin okul vardı 40 bin köyde ve biz bangır bangır nutuk atıyorduk meydanlarda, «Köye ışıklı medeniyet götürdük, okullar açtık!» diye..

Sözün kısası, Milli Şef, meseleyi, yani hazineye gelir sağlama yollarını enine boyuna düşünüp hesapladı... Tek çıkar yolun, sonradan başına işler açabilecek sakıncaları olmasına rağmen, köylüyü tezelden eğitmek olduğuna karar verdi. Hem de bu eğitim, eski tarz ölü bir eğitim değil, köylüyü etkileyici, üretici, hem kendine yeterli, hem de durmadan artırılacak vergileri verebilecek kadar yeterli kılacak bir eğitim olmalıydı. Bir tavuktan çok yumurta almanın yolu, ona bol yem vermektir. Şimdiye değin köylüye hep verilmeden sadece alındığı için, o artık veremez duruma düşmüştü. Artık mesele, ondan alınanın bir kısmını tekrar faizli ve ödünç olarak ona harcamak, tarihte ilk defa eğitimle köylüyü sömürmek yolunu deneyerek düşünülen amaca erişmekti. Bu yolda yine de en az yemle en çok yumurta almanın Kayseri'li kurnazlığı kullanılacaktı.

Milli Şef kesin kararını verince, milli eğitim ailesinden bu işle görevlendireceği eğitimci ve yönetimcilerini büyük bir dikkat ve titizlikle seçer. Hemen belirtelim ki, eğitim görevlileri artık belirli şekilde üç gruba ayrılmıştır:

Birinci gruptakiler şartlanıp sınırlanmamış, gerçekten ileri fikirli çok az sayıdaki devrimciler, köktenci reformculardır. Kendi ekmekleri bahasına doğruları savunan fedailerdir bunlar. Adı cumhuriyete çevrilen bu yeni Osmanlı düzenine, onun kalıplarına sığmıyacak kadar büyük ve çaplı kişilerdir. O yüzden bunlar tez elden eğitim ailesinden atılarak polisin takibine teslim edilmişlerdir.

İkinci gruptakiler ise, ılımlı, «gözlerimi kaparım, vazifemi yaparım» diyen, Milli Şef'in müsaadesi ölçüsünde ilerici ve reformcu, askerce emre uyarlı, Osmanlılık ruhu ile şartlanmış çalışkan insanlardır. Görev başındaki bu orta grup - ilericilik sınıflandırmasında da öyle, - eğitimin yönetim kadrosunu doldurmaktadır.

Üçüncü grup ise, birinci grubun tam karşıtıdır. Burada yetersizlik kompleksi ile türlü olumsuz saplantılara düşmüş, soysuzlaşmış, ruhen hasta insanlar vardır. Nemelazımcılar, çıkarcıların kolaylıkla kapıkuluna karşı kullanabileceği, ileri, güzel ve olumlu her şeye saldırtabileceği, suça yatkın, tutuculuğunu bile iyi tutamayan, eğitimin eğitemediği, psikopat, megaloman, faşist kişiler vardır. Bunlar da eğitimde görevlidir. İlerici uca ateş püskürürlerse de, Ortacılara sadece diş bilemekle yetinirler. Gelecekte orta grubun meydana getirdiği köy enstitülerini yıkmak için, koalisyon ortakları bu torbanın ağzını açacaklardır. Milli Şef de torbayı kapamaya çalışmayacaktır. Hattâ, meydana getirilen eseri bu kudurganların ağzına kol kol, but but attıktan sonra, bu eseri meydana getiren yöneticileri suçluluk kompleksine sürükleyerek kendi emriyle bu üçüncü gruba tesim edecektir. Ama bütün bu Sultanhamid zekâsı, Kayserili çokbilmişliği, kendisinin 1950'de tepetaklak edilmesine engel olamayacaktır.

İşte planını uygulatacağı elemanları Milli Şef zaten işbaşında olan ikinci gruptan seçmiştir. Bu pek olağandır, çünkü seçtiği kurbanların belirli bir sınıra kadar belirlenip şartlandırılmış reformculukları ile, namuslu, itaatlı kişilikleri Milli Şef için bulunmaz bir nimettir... Çünkü onlarla istediği gibi ve rahatça oynar, kullanır, gerekince de kendi selameti için harcayıverir onları...

Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'in emeği az olacaktır enstitülerde, ama bakan olarak, Milli Şef'in emir kulu olarak, tuttukları davaya destek olup görevini yerine getirecektir. O, politik hayatta üstlere karşı kendini solda sıfır göstererek ilerleyecek kadar zeki bir kapıkulu memur örneğidir. O, orta sınırı doğru aşan sevdiği meslek dostlarının, kendi eliyle, «Bakın, ben kendi elimle atıyorum» gösterişi içinde işlerine son vererek kendi koltuğunu pekiştirmeye de dikkat eder.

İkinci ve asıl görevli, İlk Tedrisat Umum Müdürü İsmail Hakkı Tonguç'tur. O, iyi insanların saflığına, dürüstlüğüne, insanseverliğine sahip bir kişidir. O, Milli Şef'in kaskatı, sevisiz, çıkarcı hesabına yumuşaklık, insancılık katarak uyandırdığı beşeri öz ve erkeye kendini insanca kaptırıp sınıfının sınırlarını aşmış, saygıdeğer bir kişidir. Ama Osmanlı memur şartlanmışlığını zedeleyerek kazandığı değeri gerektiği zaman koruyamamış, kendine ve eserine yapılan saldırılara gür bir inanış ve cesaretle savaş açamamıştır. Saldırılara karşı suçluluk kompleksi içinde pısmış, ekmeğini yitirmek korkusuyla ve kendi eliyle önce eserinin, sonra da kendisinin kurban verilmesine seyirci kalmıştır.

Bu cesareti gösterse idi kurtarabilecek miydi kendini ve enstitüleri?

Hayır, kesin olarak hayır!

Ama böyle yapsaydı, gerçekten kabuğunu kırmış bir yiğit, bir kahraman olarak eğitim tarihine geçecekti. Ve O'nu putlaştırmak için bugün sarfedilen çabalar boşa gitmeyecekti...

Bunlara rağmen o, köy enstitüleri davasındaki çabası ile eğitim tarihimizde gereken yeri tutacaktır.

ortaklığı

bartır. AP ve CHP'de değişen bir şey yoktur.

Asgari ücretin tesbitinde, miktarı düşük bırakmada birleşebilirler, birleşmişlerdir bile... Grevleri kısıtlamada birleşmişlerdir... Lokavtı meşrulaştırmada birleşmişlerdir... Asgari geçim indirimini ertelemede birleşmişlerdir. Dolaylı vergilerde birleşmişlerdir. İşsizlik sigortasını çıkarmamakta birleşmişlerdir. Toprak reformunu gerçekleş-Türk İş'e Amerikan yardımının akmasında birleşmişlerdir. İşçi sınıfının bilinçlenip, kendi haklarına sahip çıkmasını geciktirmede birleşmişlerdir. Anti demokratik kanunlarla işçi sınıfını kapitalistlerin «özgürce» sömürmesinde birleşmişlerdir.

Yalnız birleşmedikleri nokta, iktidarı paylaşmaktır.

Anlaşamadıkları nokta, işçi haklarını sürüncemede bırakırken kullanacakları avutma araçlarının seçimindedir.

POLİTİKA VE ÖTESİ

mehmed kemal

Pembe Köşkün üstündeki sis....

Yirmi yılı aşkın bir süredenberi Ankara'da iç politika olaylarını izleyen bir yazarım. İnönü Bayar görüşmesi sırasında İstanbul'daydım. Karşılaştığım herkes:

«— Yahu iyi ki sana rasladım. Görüşmenin altında yatan ne? Bir de senden dinleyelim.» diyordu.

Kimse **«görüşmeye»** önem vermiyor, **«görüşme»**nin altında yatanı araştırıyordu. **«Görüşme»**nin altında bir şey yatıyordu. Fakat üstü o kadar iyi örtülmüştü ki, altında yatan bir türlü görünmüyordu.

Görüşmenin altında **yatan**'ı bırakıp, önce üstünde görünenleri tahlil etmiye çalışalım. Memleket bir seçime gidiyor. Seçime giderken, CHP'nin belli bir oyu var. Bu oy hiç bir zaman CHP'yi iktidara getirecek bir orana yükseltilemiyor. Belli bir oranda donup kalıyor. Ya bu kadar oyla yetinilecek, ya da buna yeni oylar eklenecek. Bir tarikat kini gibi, eski demokratlarla, CHP liler arasında bir husumet mevcut olduğu sürece, mevcut oylara yenilerini eklemenin imkanı yok. Öyleyse önce, bir duvar gibi arada çekili duran bu husumeti kaldırmak gereklidir.

Böyle olunca, CHP oyunda bir artış olacak mıdır? Tersine, bazı kesimlerde bir eksilme olacaktır. Aydın çevreler CHP'den oylarını esirgiyeceklerdir. Şimdiden kızan kızana... İstifa eden edene. Ama CHP'nin hesabı içinde, köylerde-kasabalarda bir miktar oy'un kendilerine doğru kayacağı düşüncesi vardır. Bu düşüncede ne kadar isabet payı bulunduğunu önümüzdeki seçimler gösterecektir.

Siyasi hakların verilmesi karşısında, bunun 27 Mayıs ilkelerine aykırı olduğu, Anayasa'yı zedelediği iddialarında bulunacaklar çıkacaktır. Karşı çıkanların, AP, artı eski demokratlar, artı CHP oyları karşısında oranı nedir? Elbette ki çok azdır. İsmet Paşa bu oranı da düşünmüş ve eldeki kuvvetlerin karşı çıkacak kuvvetlerden üstün olduğunu hesaba katmıştır. Karşı duran gücün oranını cılız bulmuştur. Bu aritmetikten yola çıkmıştır İsmet Paşa. Aritmetik yeni bir görüşle matematiği yenmiştir.

Bir başka hesap daha yapılmıştır. Oy alıp iktidara gelmesine rağmen, Demirel yönetimi, Türkiye'ye etkili dış kuvvetlerin de, iç kuvvetlerin de gözünü doyurmamaktadır. Türkiye'yi bu yönetimin sürüklüyeceği, muhtemel bir badireden kurtarmak gerekmektedir. Öyleyse en güçlü bir koalisyon Bayar — İnönü koalisyonudur. Bu güç'ü birleştirip, ikisinin mutabakatı alınan bir yönetim ülkenin başına geçerse, Türkiye'yi etkileyen dış kuvvetler de, iç kuvvetler de «rahat»a kavuşacaklardır. Bu «rahatlık»ın reçetesi bulundu sanılmaktadır. Şimdilik de bulunmuştur.

Bayar teşkilatçı bir lider olduğunu ispatlamıştır. AP teşkilatına dayanarak yolculuğa çıkmayı, yeni bir teşkilat kurarak yolculuğa çıkmaya tercih edecektir. Bursa, Bayar'ın liste başında bulunduğu, Balıkesir Yırcalı'nın liste başında bulunduğu, Manisa Ağaoğlu'nun liste başında bulunduğu, öteki iller, hakeza, eski demokratların liste başında bulunduğu isimlerle seçime girecektir. Bugünün AP'li şöhretleri, listelerin sonunda silik ve güdük kalacaklar, hattâ seçilemiyeceklerdir. Bunun AP'ye yükleyeceği bir kargaşalık olacaktır. AP kaynıyacak, fakat tepede koalisyon işliyecektir. İsmet Paşa, kendi çıkarına, bunun da aritmetiğini böyle yapmıştır.

Bayar kazandığı ve bastığı bu zeminde sabit kadem kalacak mıdır? Biz Bayar'ın, idam sehpasının önüne kadar gidip döndüğü bir yolculuktan sonra, bu zeminde sabit kadem kalacağı kanısında değiliz. Öteki adımları da atacaktır. Öteki adımları atmasında, kendi felsefesi bakımından, haklıdır da. Olaylar zincirine halkalar takılmaya başlandıkça, İsmet Paşa'nın gücü bu tehlikeli halkaların takılmasına ne kadar engel olabilir. Şimdilik oranı küçük hesaplanan 27 Mayıs yanlısı kuvvetlerin durumu o zaman ortaya çıkacaktır...

İşte arada bir sorulan ve :

«— Filan kuvvetler bu işe ne diyecektir?» sorusunun kökü burda!

Pembe Köşk görüşmesinde her şeyin pembe bir açıdan seyredilmekte olan görüntüsü, bundan sonra hafiften hafiften sislenmektedir. Bu sis hem Pembe Köşkün üstünde, hem de zihinlerde yoğunlaşmaktadır.

Artık bundan sonra :

«— Bu görüşmenin altında yatan ne?» sorusuna gelebiliriz. Üstü bir sakal-ı şerif gibi bohça içinde bohça sarılmış, sarmalanmış «yatanı» bulmak zor değildir. Cumhuriyet'in kurulduğundan bu yana, ortakça sürdürülen iktidarda bir parçalanma olmuştu, şimdi ortaklık yeniden kurulmaktadır. İki kurt lider, iktidar ortaklığı ederek, yola çıkmışlardır. Atatürk'ten emanet aldıklarını, şimdiye dek nereye kadar getirdiklerini biliyoruz. Bundan sonra nereye götüreceklerini göreceğiz. Bunun sonunu da mutlaka göreceğiz!

KUZEY KORE'LİLERİN ELİNE DÜŞEN PUEBLO GEMİSİ
— Elektronik casusluk araçlarıyla donatılmıştı —

Amerikanın elektronik casusluk faaliyetleri

Selma ASHWORTH
— Londra'dan yazıyor —

CASUS uçak U - 2! **Casus gemi** Pueblo! Casus gemi **Liberty!** Şimdi'de **Casus uçak EC 121!**

U-2, **Türkiye'den** havalanıp komşumuz **Sovyet** Rusya üzerinde uçarken, **düşürülmüştü**... Dolayısıyla bu konuda basınımızda etraflı haberler çıktı, uzun yazılar yazıldı, çeviriler yapıldı.

Fakat Casus gemi Pueblo, Casus gemi Liberty ve son olarak *Casus* uçak *EC 121 haber*leri üstün körü geçiştirildi.

Amerika, «**Elektronik Casusluk**» dediğimiz, casusluğun en modern şeklini, amansız bir şekilde yürütmektedir. Dost, düşman ayırt etmeksizin, herkesin sırlarını dinlemektedir.

«**Elektronik Casusluk**» çeşitli yollarla yapılıyor. 1 — **Casus Gemiler:** Antenleri ve elektronik dinleme aygıtlarıyle Pueblo, dünyanın her denizine sokulmuş 30 Amerikan casus gemisinden sadece biridir. Yakın Doğu'da Arap - İsrail çarpışması sırasında, Akdeniz'de bir İsrail uçağının saldırısına uğrayan Liberty de Casus Gemiler flotillasındandır.

Bu gemiler: a) sularına sokulduğu memleketin radar dalga-uzunluklarını; b) radyo mesajlarını yakalamakla görevlidir.

2 — **Casus Uçaklar** : U - 2, «elektronik casusluk»da hâlâ kullanılmaktadır. Arada sırada Formoza Adası'ndan havalanan ve Formoza'lı pilotların kullandığı U-2 uçağının Kızıl Çin üzerinde düşürüldüğünü duymaktayız.

3 — **Casus Gezegenler** : Boşluğa salınan **casus** gezegenin 2 fonksiyonu vardır.

Optik fonksiyonu: Gezegen 150 yükseklikteyken ancak yeryüzünde 7 metreden uzun şeylerin fotoğrafını alabilir. Bu filmler kapsül içinde otomatik olarak gezegenden fırlar. Atmosfere girip, kapsülün paraşütü açılınca, gezegenin çektiği bu filmin inişini havada dolanarak bekliyen uçaklar tarafından yakalanır.

PUEBLO KAPTANI BUCHER
— Kuzey Kore'de nezarette iken —

Gezegenlerin diğer önemli *fonksiyonu* «*elektronik*»dir. Dost, düşman Radarları hakkında bilgi toplamak ve aynızamanda çok kısa dalga boyunda radyo ile yapılan telefon konuşmalarını yakalamak gezegenin görevidir.

Bir çeşit Casus Gezegeninin de infra - ruy dinleme, adeta hissetme merkezi vardır. En gizli endüstri kurumlarının yerlerini tesbit edebilir.

Amerikalılar denizde, atmosfer içinde ve boşluk'da elektronik casusluğu yukarda anlattığımız şekillerde yapıyorlar. Kara'da ise «**elektronik casusluk**» Amerika Birleşik Devletleri askeri gücünün bulunduğu **HER YERDE** 1000 kadar «**grup istasyonlarının**» elindedir.

Bu askeri «**elektronik casusluk**» merkezlerinde hep üniformalı Amerikan askeri bulunur. Dışardan görenler Amerikan askeri işaret alayı yahut muhaberat birliği sanır.

Ve yeryüzünde, denizlerde, atmosferde ve boşlukta yapılan bu muazzam Elektronik casusluk ipinin ucu tüm **NSA «National Security Agency»**nin elindedir.

NSA *(National Security Agency)* Casusluk örgütü 1952'de Başkan Truman'ın gizli bir direktifi ile kurulmuştur.

«**N. S. A. Amerikan Savunma Bakanlığının içine girer, fakat ona bağlı değildir.**» Görevi dost düşman, her devletin şifreli mesajlarını yakalamak, incelemek, şifreleri çözmektir. Aynı zamanda Amerikan Savunma Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve diğer Amerikan Casus örgütleri için şifreler hazırlamaktır.

N. S. A'nın çalışmaları C. İ. A'den kat kat daha gizlidir. Merkezi Washington'la Baltimore arasında «**Fort Meade**»dedir. 328 dönüm arazi üzerinde beton, çelik ve kırılmaz camdan 35 milyon dolara malolmuş bir bina 1958'den beri N.S.A.'nın kalbidir. Sonradan yapılan bir ek bina (11 milyon dolara patlamıştır) ile beraber bu merkezde 13.000 kişi görevlidir.

Başkan Nixon, Beyaz Saray'a girdiği gün NSA'nın iplerini ellerinde tutan Dışişleri Bakanı William Rogers ve Savunma Bakanı Mel Laird ile beraber...

N.S.A'nın binası üç sıra dikenli telle çevrilmiştir, bunların bir tanesi elektriklidir. Silahlı «Marines» ler gece gündüz nöbet tutarlar.

Bu binanın içinde neler yok, neler-.. Ayaküstü yemek yenilebilecek 8 tane «snack - bar»; bir banka, ameliyathane; muazzam bir dişçi muayenehanesi; hava baskısıyla öteberi ileten boruların ağı tüm binayı sarmıştır; dünyanın hiç bir yerinde rastlanamıyacak tür'de ve sayıda hesap makinaları!...

N.S.A'nın deniz aşırı 2 karargahı vardır:

1 — N.S.A. Uzak Doğu, Japonya'da.

2 — N.S.A. Avrupa, Batı Almanya'da.

Casus gemi, casus uçak ve kara birliklerinin banda aldığı milyonlarca yabancı radar ve radyo işaretleri bu 2 karargah'da toplanır.

N.S.A ile işbirliği yapan Londra'da iki NATO Kurumu vardır: **«The Communication Security» and Evaluatin Agency, Europe»** (ECSA) (Avrupa Haberleşme Emniyeti ve Değerlendirme örgütü) ve **«Signal Distribution and Accounting Agency, Europe** (EUDAC) (Avrupa Sinyal Dağıtma ve muharebe örgütü).

Aynı zamanda Amerikan hava, kara ve deniz gücünün casusluk kolları da doğrudan doğruya N.S.A'ya haber yetiştirir. Yani,

a) **G 2 (Army Intelligence Servise).** Kara Ordusunun istihbarat Servisi. G2. Amerikan askerinin bulunduğu her yerde casusluk yapar.

b) **O.N.İ (office of Naval Intelligence)** Amerikan deniz kuvvetlerinin haber toplama, casusluk koludur.

c) **Intelligence Division of Aiz Staff:** Hava kuvvetlerinin casusluk birliğidir. Bu birlik de Uzak Doğu'da Havai adasında ve Avrupa'da Batı Almanya'nın Frankfurt şehrinde muazzam bir ağ kurmuştur.

Sosyal demokratların

GEÇEN yazımızda Fransız sağının General'in mirası üzerine giriştiği sefil pazarlıklara değinmiştik. Pazarlığın ilk raundu, Geçici Başkan Poher'in de **«orta yol»**cuların adayı olarak sahneye sürülmesiyle sona erdi. İkinci ve çetin raund şüphesiz ikinci tur öncesi olacak. Esasen bütün hesaplar da ikinci tur üzerine. Öyle ki, bu konuda **«en uzlaşmaz muarızlarından»** bile destek umanlar var. İnce hesap iki kötü arasında en az kötü olanın tercih edileceği üzerine temellendiriliyor.

Sosyalist bozuntusu Defferre de, denge uzmanlığı rolüne heveslenen Merkez'cilerin **«renksiz ve silik»** adayı Poher de, aynı hesabın peşinde. Komünistler nasıl olsa ikinci turdaki bir Pompidou- Defferre yada daha çok bir Pompidou-Poher kavgasında şerlerin en ehvenini tutmak zorunda kalacaklardır. Hesap bu. Ama bu hesabın geri dönmek için Bağdat'a kadar bile gitmesine lüzum olmadığı gerçeğini gören yok.

Akıl, izan ve birlik çağrıları, yozlaşmış burjuva düzeninin kısır çıkar pazarlıklarına şartlanmış ve bu nedenle de emekçi halk yığınlarının gerçek çıkarlarını göremeyen bir bölük sol'un **«bencillik duvarı»**na çarpmakta ve General'in yenilgisinin gerçek hazırlayıcısı olan sol, **«zafer»**in doğal uzantısındaki iktidara sahip çıkamamaktadır.

Gerçekten de tekelci büyük sermaye ve onun hizmetindeki politik mekanizmanın General'in hezimetinden bir zafer olanağı çıkararak yeniden iktidara elkoymaya hazırlandığı bir sırada, Sol Cephe'de durum hiç de parlak bir manzara arzetmemektedir.

Sol Cephe'nin temelini teşkil eden Komünist Partisi ile o'nun dışında kalan çeşitli sol formasyonları içeren Sol Federasyon arasında 1965, 1966 ve hattâ 1967'de varılan anlaşmaların şimdi yerinde yeller esmektedir. Oysa, hatırlarda olduğu gibi, ortak bir hükümet etme programı üzerinde bir görüş birliğine varılmamasına rağmen, Sol'un söz konusu yıllarda sağladığı birlik semerelerini vermekte gecikmemiş ve yine hatırlanacağı gibi, sol cephenin ortak adayı Mitterand, 1965 başkanlık seçimlerinde General'i, hem de gücünün zirvesinde, ilk kez seçimin ikinci turuna bırakarak varlığını ürkütücü bir biçimde belirtmişti: Bu başarı, sol cepheyi teşkil eden kuruluşları **«ortak bir program»** üzerinde temel anlaşmalara itmiş ve o gün bugün bu konuda olumlu adımlar atılmıştı. O kadar ki, cephenin ağırlığı olan ortaklarından SFIO. geleneksel uyuşukluğundan kur-

büyük ihaneti!

tulup dinamik bir hüviyet kazanmak amacıyla yeni kurulacak sosyalist partide yerini alma hazırlıkları içindeydi. Ama General'in iktidarı birdenbire bırakması, ne çare ki, sol cepheyi doğum sancıları içinde yakalamış ve bu sosyal demokrasinin irsi hastalıklarının nüksetmesine yol açmıştır.

Bugün Sol'da görülen kargaşanın en başta gelen sorumlusu, kuşkusuz, Sosyalist Parti'dir. Partinin Marsilya Belediye Başkası Defferre gibi liderleri, dün olduğu gibi bugün de sosyalist gelişimin tekerine çomak sokmuşlardır. Şu farkla ki, dün başaramadıklarını bugün başarmışlar, dün bölemedikleri sol cepheyi bugün, hem de böylesine bir fırsat ortada iken, bölmüşler, ortak hareketi dumura uğratmışlardır.

Komünist Partisi dışındaki çeşitli sosyalist grupları olumlu ve dinamik bir örgüt halinde toplamayı hedef tutan çalışmaları da suya düşürmüşlerdir.

Bu açıdan bakıldığında, SFIO'nun hareketi **«sosyal demokrasi»**nin bitmeyen ihanetlerinden biri, belki de en önemlisi olarak ortaya çıkmaktadır. Gerçekten de, sosyal demokrasinin tarihi, dünyanın öteki yanlarında olduğu gibi, Fransa'da da bir **«ihanetler dizisi»**nden ibaret olmuştur. Çoğunca marksist düşünce ve eylemin temel çizgisinden tamamen koparak burjuvazi ve tekelci büyük sermaye yararına ve onun tarafından bilinçli yada bilinçsiz bölücülük görevinde kullanılan sosyal demokrat partilerin, iktidar pahası uğruna ne boyalara girdiklerini yakın tarih fazlasıyla kanıtlamaktadır. Özellikle Fransa'da sosyal demokrasi, bölücülük politikasının yanısıra, zaman zaman faşist sömürü tertiplerine de girmekte sakınca görmemiştir. Yüzkızartıcı Süveyş Harekatı, bugün bölücülüğün şampiyonluğunu yapan Guy Mollet iktidarının marifetleri arasındadır.

Yine dün olduğu gibi bugün de karşı çıkılan **«Gaullist»** iktidar da, sosyalist partinin ihanetinin, Defferre gibi bölücülerin eseridir.

Dün General'in iktidara gelmesini hazırlayan sosyal demokrasinin ihaneti olmuştur. Bugün Yeni Gaullizm'in - ki eskisini mumla aratacaktır - iktidarını da, bu kez Sol'u bölmekle, yine sosyal demokratlar hazırlamaktadır.

Sol Cephe'deki kargaşa ve bölünmenin ikinci önemli sorumlusu, sorumsuzluğun şampiyonu Gauchiste'lerdir.

Mayıs - Haziran olaylarında ve olaylardan sonra yapılan seçimlerde büyük sermaye ile onun hizmetindeki iktidara hayalinden bile geçirmediği fırsatları vererek ona seçimlerde büyük bir zafer armağan eden Gauchiste takım, dün **«ihanet»** olarak ilan ettiği seçimlere bugün balıklama atlamış ve aceleyle ortaya bir aday sürmüştür. Oysa ne P.S.U'nun **«milli»** sekreteri Rocard'ın ne de Troçkist grupçuğun Cohn - Bendit'çi adayı Krivine'nin 1 Haziran'daki başkanlık seçimlerinde Sol'u bölmekten başka bir halt karıştırmayacakları *gün gibi ortadadır. Ama Gauchism de,* Troçkist gruplar da, tıpkı geleneksel sosyal demokrasi gibi, tarihin o hiçbir şekilde geri döndürülemeyecek çarkına çomak sokmak görevine talip olmuşlardır bir kere... Bu takımın çekici görünümdeki boş sloganlar ardında sürdürdüğü ihanet politikası, bu fırsatla bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bunları görüp de hâlâ ders almayanlar, emekçilerle, onun öncüsü durumunda olan gerçek sosyalist örgütler önünde de, tüm devrimciler önünde de tarihsel sorumluluktan kurtulamayacaklardır.

GASTON DEFFERRE
— Solu bölen adam —

JACQUES DUCLOS
— F.K.P.'nin adayı —

Fransa'da tekelci büyük sermaye hizmetindeki sağ, seçimlerden başarılı çıksa da çıkmasa da zaten çöküntü halindedir. Hezimet ve iflas, General'in değil, büyük sermayenin hizmetindeki politikanındır. İkinci büyük iflas ise, sosyal demokrasinindir. Sosyal demokrasi ve gauchiste takım, *bugün Fransa'da sol cephe birliğini köstekleyerek emekçi* yığınlarının iktidarı almasını engellemek üzeredir. Ama her hezimet aynızamanda yeni bir uyanışın da müjdecisidir.

Sosyal demokrasinin ihaneti yığınları gerçek halk örgütlerine yöneltecektir.

Halk cephesi iktidarı ne zamana, diyeceksiniz.

Bugün değil belki ama, yarın mutlaka!

KRIVINE
— Bir başka bölücü —

Hüseyin BAŞ

N.S.A doğrudan Amerikan Genel Kurmay Başkanlığına bağlı değildir. Savunma Bakanlığı kanaliyle Başkan'ın Ulusal Emniyet Konseyine (National Security Council) raporunu sunar.

C.I.A'de ayni şekilde rapor verir. Ve N.S.A ile C.I.A aralarında bilgi teati'si yaparlar. Bunları da **«U.S. Foreign Intelligence Advisory Board»** adında üçüncü bir örgüt kontrol eder.

N.S.A'nın yıllık bütçesi 1 milyar *doları geçmektedir.* Amerikanın yıllık savunma bütçesinin **% 2'ni yutan bu geniş faaliyetin ham maddesi iki cins'dir — kişiler arasındaki radyo mesajları ve makinalar arasındaki radyo ve radar mesajları - Birincisi «şifre çözmek» için sarfedilen korkunç gayretin temelini teşkil eder; ikincisi de gizli savaş** araçları yarışının, elektronik savaşın temelini teşkil **eder.**

Dünya'da yapılan hemen bütün askeri ve diplomatik muhaberatı yakalamak, şifrelerini çözmekle görevli olan N.S.A biraz evvel de belirttiğimiz gibi Amerikan Savunma muhaberatı ile ilgili yılda en aşağı çeyrek milyon mesaj için şifre hazırlar.

Fakir devletler uzun bir süre çok önemli askeri ve diplomatik haberleri, şifrelemeden gönderirlerdi. Şimdi «rotör» tipi makineleri piyasada satıcı alma olanağına hepsi sahiptir ve son derece çetrefil şifreler kullanabilmektedirler.

Sovyetlerin kullandığı şifreler, N.S.A'nın gerçek baş ağrısıdır; National Security Agency'nin Fort Meade, Meryland'daki binasındaki korkunç elektronik şifre makineleri ve hesap makinaları, Sovyetlerin şifrelerini çözememektedir.

«Gryptology» adım alan şifrecilikte böyle çözülemiyen şifreye **«holocryptic»** denmektedir. Sovyetler bir şifreyi bir kere kullanmaktadır sadece. Her seferinde yeni bir şifre!..

İşte bundan bir yıl önce **16** Ocak **1968**'de Casus Gemi Pueblo, N.S.A'nin her şeyi dinleyen kulağını Kuzey Kore karasularına getirmişti!...

«Pueblo», denizaltına mesaj *verecek ve mesaj* **alacak;** *hava*daki uçaklardan **mesaj alabilecek, gerekirse mesaj** verebilecek; **hangi doğrultudan gelirse gelsin her** çeşit **işareti alacak «yön tayin eden» ikiz anteni, radar'ı, uçaklardan gelen işaretleri alan conveksanteni ile su üzerinde «elektronik»** casus'tu.

2. Aralık. 1968'de Japonya'daki Amerikan üssünden Amiral Frank Johnson (Sasebo üssü)un Pueblo kaptanı Lloyda Mark Bucher'e ulaştırdığı emir şuydu: Sovyet Rusya'nın Uzak Doğu bölgesinde ve Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti sahillerinde casusluk faaliyetlerinde bulunmak!

Dış görünüşte Pueblo, açık denizdeki şartları araştırıyordu.

15. Nisan. 1969'da, pis huyundan vazgeçemiyen Amerika bu sefer de EC 121 tipi bir Casus uçağını hemen hemen **«Pueblo»**nun yakalandığı bölgeye sokmuştur.

«Pueblo» Wonson'da yakalanmıştı. EC 121 Casus uçak da Wonson bölgesindeydi. Uçak Tokyo yakınlarında «Atsurgi» üssünden sabah 7'de havalanmıştır. 31 kişi mürettebatı, özellikle **«elektronik»** teknisyenleri, radar ve radyo'culardı.

EC 121, radar ve radyo işaretlerini alma cihazlariyle bezenmiş bir uçaktır. Uçak'da 5,5 tonluk radar ve elektronik aygıt vardır. Ve bunlardan herhangi biri uçuş sırası bozulursa, derhal tamir edilir, uçuşa ara vermeden, yere inmeden.

Amerikan Savunma Bakanlığı: **«*EC 121* uçağının yaptığı alelâde bir uçuştu. 1950'den bu yana beynelmilel sular üzerinde yüzlerce bu çeşit uçuşlar yapmaktayız.»** demektedir. EC 121 tipi uçağın Kuzey Kore sahilleri boyunca yaptığı **«alelâde»** uçuşlar her seferinde 15 saat sürmektedir.

Gene Amerikan Savunma Bakanlığı sözcüsü, herkesi enayi yerine koyarak: **«EC 121'in mürettebatından hiç biri NSA için *çalışmıyordu. Hepsi Donanmanın* emrindeydi»** şeklinde bir demeç vermiştir. Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi, Amerikan askeri gücünün istihbarat birlikleri, elde ettikleri bilgiyi, topladıkları materyeli NSA'ya geçirirler. *EC* 121'in mürettebatı, NOI. Office of Naval Intelligence'a bağlıydı ve **«National Securyty Agency»** NSA için çalışıyorlardı.

Yazımıza son vermeden önce bir kaç noktayı daha belirtmek istiyoruz.

Amerika, **«Pueblo»** yakalanınca, Kuzey Kore'ye Sunturlu tehditler savurmuştu!... Bu tehditlerin hiç biri sökmedi... Amerika hiçbir şey yapamazdı. Hattâ o vakit Nixon efendi, Başkan Johnson'a şu sözlerle kafa tutmuştu: **«Dördüncü sınıf bir askeri güç Amerikan gemisini açık denizde (?) yakalıyacak kadar Amerikanın prestiji düşerse, yeni bir liderin başa geçmesi gerekir. Yurt içinde veya dışında Amerikan bayrağı ayaklar altına alınacak paspas değildir.»**

Tarih tekerrür **etti,** fakat bu sefer Başkan **Johnson değil,** Nixon **efendi!... EC 121 Casus** uçak Kuzey Koreliler **tarafından** düşürüldü!... Şimdi **de Amerika** tehdit sallamaktan **gayri şey** yapamaz.

GENÇ KUŞAĞIN DEVRİMCİ OZANI: SÜREYYA BERFE

Altan YALÇIN

Türküleri
Hep doğru söyleyen
Bir tanığı dinler gibi dinliyoruz
Soruyorlar bana
Anlatıyorum
Sözlerim çifteye benziyor
Varsın olsun
İlk zamanlar cep çakısıydı
Şimdi çifte oldu
Ben söylerim
Sen söylersin
O söyler
Mavzer döner
Top tüfek tank görünür
Onlar da döner
Kale gibi bir halk görünür.

Bir devrimci ozan Süreyya Berfe, yanı şiir işçisi, namuslu, çalışkan parmaklarıyla oya işler gibi, türküleri gür sesle çağırır gibi işliyor şiirini. Türküleri, yüz yıllardır Anadolu'nun hüznünü, sevincini, başkaldırmasını gönlünce barındıran türküleri düşürmüyor dilinden. Kimin yanında, kimlerle beraber olacağını açık seçik belirlemiş, işinin hakkını veriyor. Arınmış yoksullara, köylülere, işçilere küçük burjuva merhametiyle acıma utancından. Tıpkı devrimci Türk gençliğinin arındığı gibi. Tıpkı tam bağımsız Türkiye uğruna bütün kandırmacalara, tehditlere, baskıya karşı direnen sokaktaki genç kardeşlerimiz gibi. Şiir benim işim demiş, şehirli bir öğretmen olduğunu bilerek, ne yapması, neyi öğrenmesi ve öğretmesi gerektiğinin ayrımına vararak. Alçakgönüllü, yerine göre haşin, taklit etmeyip gördüğünü bir türkü gibi yaratan bir çifte olmuş. Büyük ustaları ukalaca taklit edip üstüne kendi damgasını basmaya, toplumcu şiir aldatmacası ile topyekun bir sanatı yargılamaya götürenlerden değil. Büyük ustaları tanımış, yer yer etkilenmiş de onlardan, yalnızca geleceğe dönük seslerini, halkın yanında onlarla beraber bir savaşa girmenin mutluluğunu gönlünce tadarak

Hiç eksilmiyoruz,
Kararımız kesin
Gücümüz tamdır
Daha gür daha gelişmiş sesler üretmek
Türkiyenin yeni hayatını beklemek
hepimizin özlediği eşsiz bahardır
bahardır gülüm

SÜREYYA BERFE
— Türküden şiire —

Bahçemde sevinç var
Kar çekildi dağlara
Söyleyin gelsin kuşlar

Öğretim çarkından, Atalan köylerine, Singer işçileri yandaşlığından, spor sahalarına, her yerde bir çığ gibi büyüyen ve devrimci niteliğini bağımsız bir ülkenin genci olma onurunu, bilinçli ve yürekli olarak sürdüren devrimci gençlerin güçlü üyelerinden Süreyya'nın şiirlerinde, meyhane masalarında her gece toplumu kurtaran, koyu bir yabancılaşmanın ve entellektüel mastürbasyonun şaheser örneklerini veren bilginç yazarlarımızın, ozanlarımızın hiç mi hiç etkisini göremezsiniz. Temel esinini çalışan, yaratan, üreten insanların acılarından, sevinçlerinden alan türkülerdir onun kaynağı. Şehirli bir öğretmen olmasına kimi zaman hüzünlenir, fakat hemen çıkışının yine o insanlarla bir değeri olacağını bilir. Gerçek kavganın halkla birlikte, onlarla sevinerek onlarla hüzünlenerek ve onlarla yaşıyarak değer kazanacağını, görevini yalın bir içtenlikle kavrandığında başarıya ulaşacağını bilir ve övünme aptallığına düşmez.

Bilmediğim köylere gidiyorum
Kafamın ve gönlümün uyarına
Herşeyi ilk kez görmek için
Her şeyimi gözden geçirmek için
Artan bir istekle
Mavi dağ minesi günler
Köy kahvesinde
Gençler arasında
Çocuklar içinde
Uyuşuk gençliğim yitiyor
Battal şehirliliğim uzaklaşıyor
Cebimde sosyalist bir dergi
İçimde bir arı kovanı
Bir bulgur imecesi
Dilimde İşçi Partisi

Doğal olanı romantizme kaçmadan, duygusallığı kimi zaman bir perçin gibi şiire yapıştıran aşırılıklardan kaçınan Süreyya, büyük şehirlerlerde en iyi olanakları kötüye kullanıp, iyi aile çocuklarını etkiyen sözümona ozanlardan, gereğinde, yeryüzünde ilk Ulusal Kurtuluş Savaşını vermiş bir Ulusun nalbant'ı olarak konuşmasını biliyor.

Şu dar günlerde ölürsem
Gözüm arkada kalır
Getirin bir daha nallıyayım
Bağımsızlığın atlarını
Bir daha tıkansın
Emperyalizmin gırtlağı
Unuttular her hal bizi
Getirin atları ben de bineyim
Kuvayı Milliye yeniden başlasın diye
Gün üstüne gün doğsun diye

Ve Nazım'dan sonra Türk şiirinde gerçekten, devrimci eyleminin yanısıra şiir işçiliğini de inanarak, kendini halkına ve işine adıyarak çalışmayı, geleneklerden yararlanmayı denyen bu genç Türk ozanı, FKF'nin ilk kitabı olarak yayınlanmaya hak kazanmış oluyor.

Kitabı yayına hazırlayanlar bu ilk yayın konusunda, ancak devrimci insanların ulaşabilecekleri bir sağduyu ve alçakgönüllülükle şunları söylüyorlar: **«Yaptığımız eylemler sürüp gitmekte. Dün hakkında neler düşündüğümüz belli. Ama elimizde o gün düşündüğümüz şekli yansıtacak belgeler yok. Örgütümüzü kurarken bir üyemizin Türkiye ekonomisi üzerine görüşü neydi, kesin bilmiyoruz. Ya da başka bir üyemizin Türkiyenin sosyal yapısı, bölgeler arasındaki farklılaşma üzerine görüşleri neydi bilmiyoruz. Onun için bu günkü görüşlerimizi eksikliği ile yanlışları ile kalıcı kılacak belgeler gerekli. Bunu başarmanın tek yolu yayın. İşte elinizdeki kitap bu düşüncelerin ürünü. Genç ozan arkadaşımız, omuzdaşımız Süreyya Berfe'nin şiirlerini sunuyoruz size. Bu dönemdeki sanat görüşümüzü, sanatımızla neyi yapmak istediğimizi ortaya koyuyor, tartışmaya sunuyoruz.»**

İşte büyüklerin anlayamadığı, devrimciler dışında hiçbir zaman anlayamıyacakları bir yalınlık ve içtenlik. «Günola» gerçek bir devrimci ozanın, devrimci kardeşlerine, omuzdaşlarına sunduğu, bir cep kitabı. Destanlar, ağıtlar, türkülerle bezenmiş. Yani halkın çile çeken, üreten, öldürülen, horgörülen halkın yaşamasının temel barınaklarıyla. Gelin, kitabın bitmemiş son destanından bir bölümle kapatalım yazımızı.

Ve bir ateş
Halkın ısındığı
Yalnız Halkın ısındığı
Sıcak canlı
Hiç sönmeyecek bir ateş
Budur Anadolumun diyemediği
Ağu olur yediklerimiz
Kefen olur giydiklerimiz
Gün gün işliyor yaram
Ne yaman zor imiş toprağı
Ve halkı sevmek
Bunu bildim duramam
Kalk gidelim

Muhsin Ertuğrul jübilesi yapılacak

Büyük Tiyatro Adamımız Muhsin Ertuğrul'un 60. Sanat Yılını kutlamak için, Türkiye'nin tanınmış tiyatro sanatçıları, sahipleri, tiyatro yazar ve eleştirmenleri ve tiyatro dostu aydınları bir araya gelerek bir Kutlama Komisyonu kurmuşlardır.

Komisyonun belirttiğine göre:

1) 1 - 10 kasım 1969 arası Muhsin Ertuğrul Haftası olarak ilan edilecek ve bütün tiyatrolar büyük sanat adamımızın hizmetlerini belirterek repertuarlarındaki en yeni eserlerini bir gece için Muhsin Ertuğrul'a oynayacaklardır.

2) Üniversitelerde, Fikir Kulüpleri Federasyonunda, Edebiyatçılar ve Oyun Yazarları Birliğinde Muhsin Ertuğrul hakkında konuşmalar düzenlenecektir.

3) Tüm Türk Tiyatrolarının katılmasıyla, İstanbul Kültür Sarayı büyük salonunda, metni ünlü yazarlar tarafından hazırlanmakta olan «Türk Tiyatrosu geçidi» sunulacaktır.

4) Bu geceye, Muhsin Ertuğrul'un dostu olan uluslararası ünlü yabancı *tiyatrocular onur konuğu olarak çağrı*lacaktr.

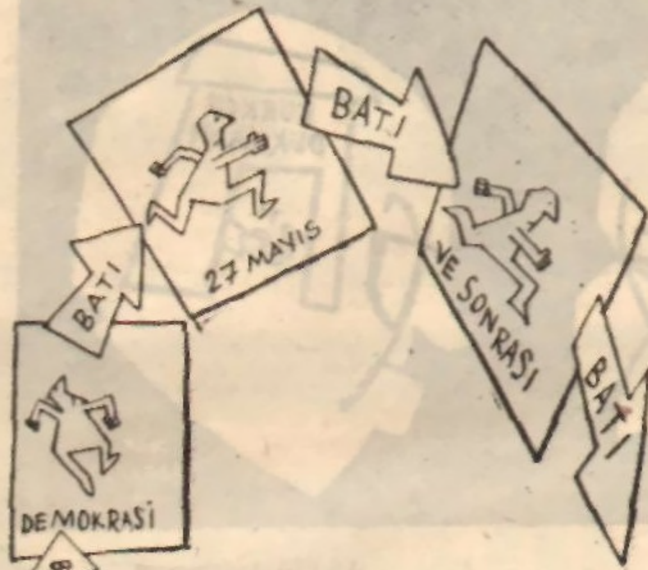
5) Muhsin Ertuğrul'u insan ve sanatçı yönleriyle yansıtan bir kitap yayınlanacaktır.

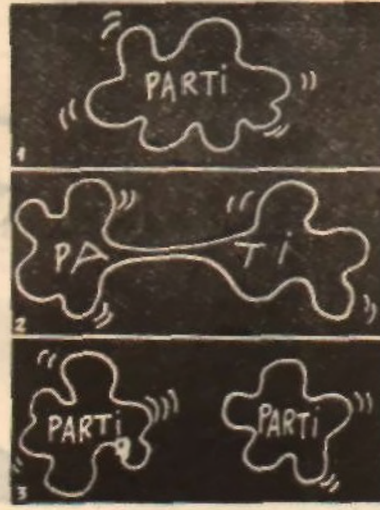
6) Ünlü Türk solist, müzisyen ve operacılarının katılmasıyla Kültür Sarayı Konser Salonunda ayrıca bir gece düzenlenecektir.

7) Amatör Tiyatro çalışmalarını yüreklendirmek için her yıl başarılı topluluğa verilmek üzere bir «Muhsin Ertuğrul Ödülü» kurulacaktır.

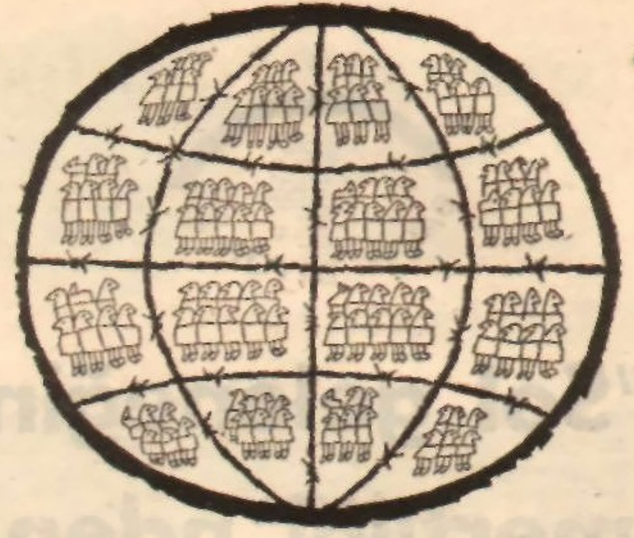
8) Türk Sinematek Derneği, Muhsin Ertuğrul'un filimleri ve sinema çalışmalarıyla ilgili gösteriler düzenleyecektir.

ÇİZGİLİ DUNYA'DAN

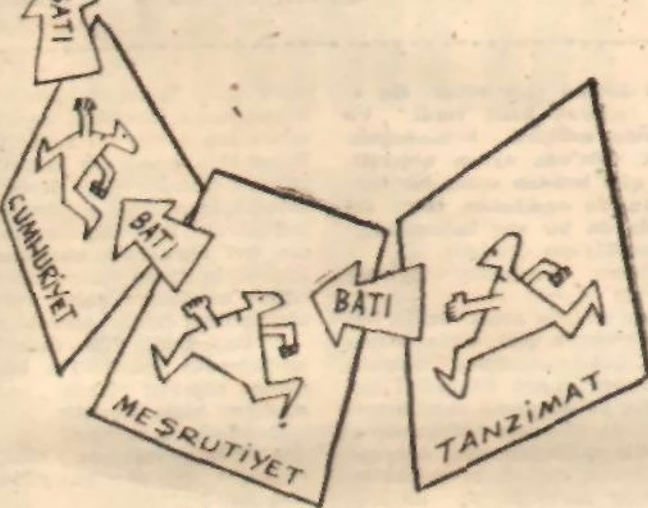

TEK HÜCRELİLER...

ANT YAYINLARI, okurlarına bu defa yepyeni bir kitap sunmaktadır: ÇİZGİLİ DÜNYA... Her hafta dergimizde yurt ve dünya sorunlarını usta fırçasıyla çizgileştiren arkadaşımız FERRUH DOGAN, bu karikatür albümünde, insanın varoluşundan bugüne kadarki dramını birbirinden nefis karikatürlerle bir çizgi senfonisi halinde hikaye etmektedir. Lüks krome dört renkli ofset kapaklı ve tamamı ofset baskılı olarak 5 Lira fiyatla bütün bayilerde satışa sunulmuştur. Bu sayfada, Ferruh Doğan'ın Çizgili Dünya'sından seçilmiş karikatürler yer almaktadır.

DÜNYA YUVARLAKTIR...

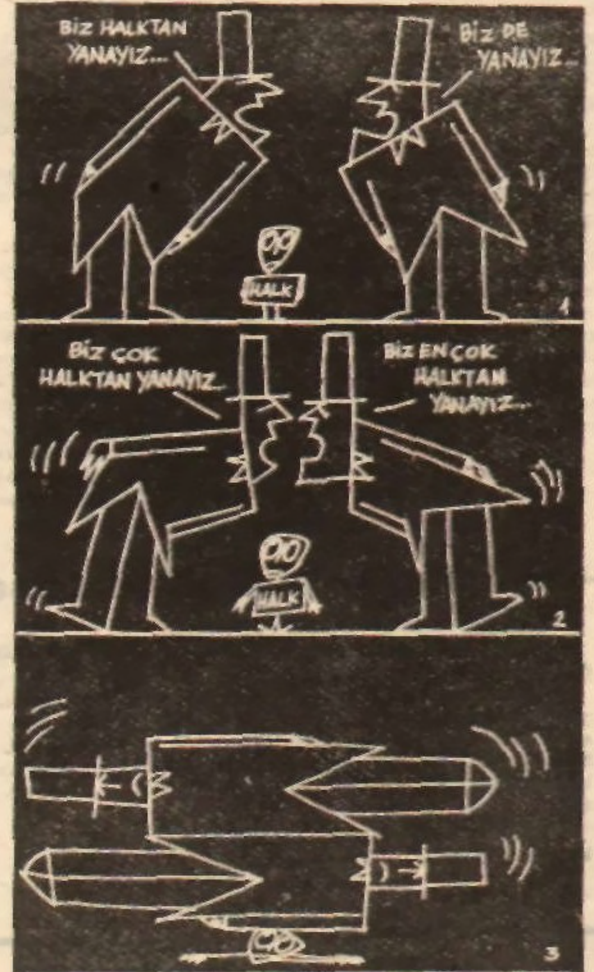

MUHAFAZAKÂRLIK

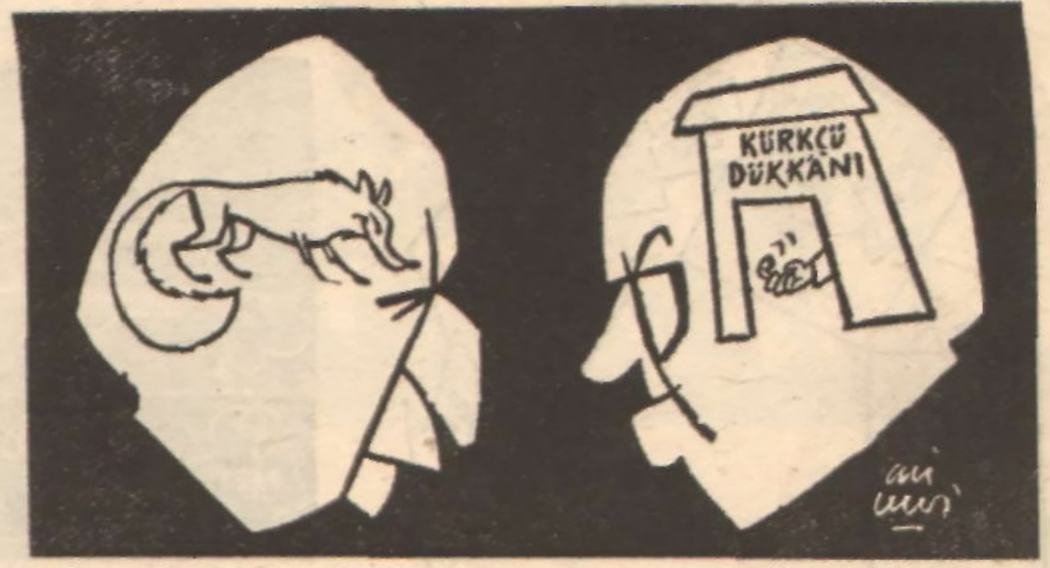

Ferruh DOĞAN

haftanın karikatürü

Ali Ulvi, Cumhuriyet - 15.5.1969

"Sol geleneğin mertliği"nden nasibiniz varsa

TÜRK Solu, geçen sayısında yine seviyesiz ifadelerle ANT'a saldırmakta ve cevap niyetine yayınladığı bir yazıda şöyle demektedir:

«Türk Solu'nun tepkisi, Ant'ta, özellikle son sayılarda hileli yollardan yürütülen polemiğe karşı olmuştur. Sosyaliste yakışan, eleştireceği konuyu, adıyla - sanıyla, yeriyle - yurduyla ele alıp, gözünün yaşına bakmadan didik didik etmek ve inandığı doğru stratejiyi koymaktı...»

ANT'ın da, Türk Solu'nun da bugüne kadarki kolleksiyonları ortadadır. ANT, CHP'nin ve Amerikancı bürokrasinin ipliğini ilk sayısından itibaren bütün çirkefliğiyle pazara çıkarmış, Amerika'dan icazetli bir iktidar peşinde koşan İnönü'nün ve yaveri Ecevit'in çevirdiği çeşitli oyunları adıyla - sanıyla, yeriyle - yurduyla ele alıp gözünün yaşına bakmadan didik didik etmiş, hele son olaylara koyduğu isabetli teşhislerle baştan beri izlediği stratejinin doğruluğunu inkar kabul etmez şekilde belgelemiştir.

Buna karşılık, düne kadar Paşa'nın dümensuyunda devrimcilik taslayarak emekçilerin tek sosyalist örgütünü parçalamak misyonunu üstlenen ve Ecevit'e toz kondurtmayanların yürüttükleri polemiğin, strateji diye ortaya sürdükleri masabaşı hesaplarının doğruluk derecesini, Türkiye sosyalistleri şüphesiz çok iyi takdir etmektedirler.

Türk Solu, ANT'a yönelttiği saldırıda, devamla, **«Oysa ANT'ın ısrarla yaptığı, bir takım taş atmalarla okuyucunun zihninde kuşkular yaratma çabasıydı. Sol geleneğin mertlik anlayışına aykırı bir tutumdu,»** demektedir.

Madem Türk Solu «taş atmalardan, «mertlik»ten söz etmiştir, kendisine bütün Türkiye sosyalistleri önünde söyleyeceğimiz bir kaç söz vardır.

Bilindiği gibi geçen yıl TÖS Salonu'nda devrim stratejisi üzerine yapılan bir açık oturumdaki konuşmalarından dolayı Mihri Belli ve İlhan Selçuk ile, bu konuşmaları yayınlayan ANT ve Türk Solu dergileri sorumlu müdürleri aleyhine ortak bir dâva açılmıştır. Bu dâvada dört sanık da, **«komünizm propagandası»** yapmak iddiasıyla yargılanmaktadır.

Şu **«mertlik»**ten dem vuran Türk Solu Dergisi geçen hafta bu dâva ile ilgili haberi verirken **«taş atmak»** şöyle dursun, en iğrenç **«çamur atma»** ve **«zihinlerde kuşku yaratma»** metodlarına başvurarak ANT'a hiç sıkılmadan şu suçlamayı yöneltmeye kalkışmıştır:

«... Bu seminer üzerine ANT Dergisi'nin yaptığı yayın bir çeşit ihbar mahiyetinde sayılmıştır.»

Utanmak diye bir şey vardır. Türk Solu, ANT'ı ihbarcılıkla suçlayan bu yazının bir başka yerinde, **«Dâva, seminer sırasında konuşmaları kendilerince zapta geçiren iki polis memurunun (Akın Uykur, Ramazan Güngör) tutanaklarına dayanılarak açılmıştır»** derken kendi kendisiyle vahim bir çelişkiye düştüğünün farkında değil midir?

Hele hele Türk Solu Dergisi Sorumlu Müdürü Vahap Erdoğdu'nun mahkemede verdiği ifade, eğer ortada bir yanlışlık yoksa, bırakın devrimci mertliğini, bir burjuvanın dürüstlük anlayışına dahi yakışmayacak kadar yüz kızartıcıdır.

Bay Erdoğdu, mahkemedeki ifadesinde **«Konuşanların fikirleri ANT Dergisi'nde yanlış intişar etti. Başka anlamlara gelir bir hal aldı. Bu durum karşısında ben Mihri Belli'ye müracaat ederek kendi konuşmasının özetini rica ettim. Bu özeti yaparak bana verdi. Ve sorumlu müdürü bulunduğum Türk Solu'nda aynen neşrettiğim gibi bundan sonra bir başka yazıda açıkladım. Her iki yazıda da bir suç bulunmadığı kanısındayım»** demiştir.

Madem vurdunuz, öyleyse dinleyin beyler!

Aynı dâvada sanık olarak bulunduğumuza göre, dâva dosyasının, iddianamesiyle, bilirkişi raporuyla, sorgu hakimliği kararıyla ve duruşma zabıtlarıyla bizim de elimizde bulunabileceğini ve yalanınızı aynı dosyaya dayanarak suratınıza çarpabileceğimizi herhalde hiç düşünememiş olacaksınız.

5. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki 969/37 numaralı dosya muhteviyatına göre:

1. İlhan Selçuk ve Mihri Belli hakkındaki soruşturma iki polisin tutanağına dayanarak açılmıştır.

2. Mihri Belli'nin konuşmasıyla ilgili bilirkişi incelemesi, Türk Solu'nun 16.1.1968 tarihli sayısında yayınlanan metin üzerinde yapılmış ve «suç» fetvası verilmiştir.

3. *Bay* Erdoğdu, konuşma özetinin ANT'ta yanlış yayınlanması üzerine Türk Solu'nda doğrusunu yayınladığını söylemek suretiyle **«müfteri»** durumuna düşmüştür. Zira Belli'nin konuşmasının yayınlandığı Türk Solu'nun tarihi 16.1.1968, konuşmanın özetinin yayınlandığı ANT'ın tarihi ise 23.1.1968'dir. Bu ne kehanet gücüdür ki, ANT'ın bir hafta sonra yanlış yazacağını Bay Erdoğdu'ya malûm etmiştir?

4. Açık oturum ile ilgili soruşturma polis tutanakları ve Türk Solu'nun yayını üzerine açılmış, ANT ise, bu konuşmaları sonradan özet olarak verdiği için bilahare dâvaya dahil edilmiştir.

Ya Bay Belli'nin ifadeleri?

Türk Solu'nun haberinden dolayı hakkında dâva açılan Belli, mahkemede kendisini ve Türk Solu'nu kurtarmak için TİP'e ve ANT'a dil uzatmaktan geri kalmamış, **«ANT Dergisi'nde çıkan yazıları kabul etmiyorum. ANT, TİP paralelinde bir dergidir ve bana karşıdır. Bu yüzden konuşmaları objektif olarak *yansıtmamıştır»* *demiştir*.**

1. ANT Dergisi, TİP'in stratejisini benimsemiş bir dergidir ama, bu Bay Belli'nin konuşmalarını tahrif etmesi, kendisine karşı olması için sebep değildir. Nasıl olsun ki, Bay Belli'nin bu suçlamayı yönelttiği hafta ANT'çilar, Mihri Bellinin tutuklanmasını protesto eden yazılarından dolayı iki defa Toplu Basın Mahkemesi'nde hakim huzuruna çıkmışlardır. Kendisini savundukları için mahkumiyetleri istenen insanları Bay Belli'nin sırf **«kendisini kurtarmak»** için böyle itham etmesi devrimcilikle ne derece kabili teliftir; okurlarımız takdir edeceklerdir.

2. Bay Belli, yine «kendisini kurtarmak» için ANT'ın konuşmaları objektif olarak yansıtmadığını iddia etmiştir.

Kendisine soruyoruz:

ANT'ta yayınlanan cümlelerinden hangisini kabul etmemektedir?

Türk Solu'nda yayınlanmayıp da ANT'ta yayınlanmış ve bu yüzden suç sayılmış herhangi bir cümlesi var mıdır? Yoksa tamamen aksi mi olmuştur? Kendisini sanık durumuna düşüren cümleler hangi dergide yer almıştır?

Bunlara **«mertçe»** cevap vermelidir.

Mahkemelerde ve hapishanelerde özel metodlarla **«kendini kurtarmak için suçu başkalarına yıkmak»**, yakın tarihte örneği çok görülmüş ve *bütün* sosyalistlerce gerektiği gibi yargıya bağlanmış çirkin davranışlardır. Bir devrimciye yakışmaz!

NATO'ya ve CENTO'ya bağlıyız!

Olgunlaşmanın defilesini, CENTO Kadınlar Kolu düzenlemişti. Nermin Menemencioğlu'nun zevki, tecrübesi bu çayda da belli oluyordu. Her şey çok zevkli hazırlanmıştı. Hele çay sofrasında kollektif bir çalışmanın en güzel örneği vardı. CENTO memleketlerinin kadınları mutfaklarının özelliklerini belirten nefis pastalar, börekler hazırlamışlardı, hepsinin üzerinde küçük bayraklar dalgalanıyordu... Misafirler arasında Cumhurbaşkanı'nın eşi Bn. Sunay da vardı. Defileleri çok seviyor sanırım, bu hafta ikinci defileyi seyrediyordu.

GÜL - PERİ
(Akşam - 11.5.1969)

■

«Hak isteme ve dikkati çekme» mitinginde Hakkâri'liler sosyal adalet istedi. Halk «Ot yiyoruz» diye bağırdı.

(MİLLİYET - 15.5.1969)

Samimi alakadan cesaret alınca!

Sayın hırdavatçı, ıtriyatçı, tuhafiyeci ve dini kitap satan toptancı ve perakendeci kardeşlerimize:

Samimi alakalarınızdan cesaret alan müessesemiz, terkibinde (ethyl alkol) bulunmayan saf esanslarımızın yeni çeşitlerini emirlerinize sunmuş bulunmaktadır. Bu gruptaki mamullerimizin hepsi açık satmak için 50 gramlık alüminyum tüp içinde ve otuzdan fazla çeşidi ihtiva etmektedir. Şipr, fujer, revdor, kadınteni, B. zambak, sümbül, yasemin, iğde, leylak, şebboy, çoban, menekşe, İtrişah, tefarik, amber, misk, Hacer-Ül Esved, gül, fulya, paradiso, arpej v.s. gibi...

Birkaç gün elbisede kokunun durmasını temin için kokularımızı sabitleştirici maddeler ile (fiksatör) kuvvetlendirdik.

GÜLİSTAN LABORATUVARI
(Bugün - 12.5.1969)

İşbu yazı bilimsel bir yazıdır!

Sosyal adaletsizlikler ve hürriyetsizlikler bir yana, sosyalist diktatörlüklerde milli gelir seviyesi ve kalkınma hızı da kapitalist ülkelere ve gelişen ülkelerde ise karma ekonomi düzeni uygulandığına kıyasla yüksek olamamaktadır.

Sosyalist diktatörlüklerde ne maddi, ne manevi yönleriyle sosyal adalet, ne hızlı ekonomik kalkınma, ne de ekonomik, siyasi, askeri bağımsızlık sağlanabilmektedir. Böyle bir rejim insani değildir ve böyle bir rejimi savunmak ilericilik telâkki edilemez

Prof. Dr. Mükerrem HİÇ
(Yeni Gazete - 2.5.1969)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdürü: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare Yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/11 - İSTANBUL ● Tel.: 27 81 09 ● P.K. 934 — Sirkeci - İSTANBUL Ankara Temsilciliği: Tel.: 13 40 20 ● Dizgi: ESENDİKLİ MATBAASI ● Baskı: VATAN

● Taşra Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A.Ş. — Cağaloğlu - İstanbul, Tel.: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 84 - İSTANBUL, Tel.: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira, Altı Aylık 22 Lira, Üç Aylık 11 Lira ● İlan: Santimi 25 Lira; Yayın ilanları yüzde 50 indirimlidir ● Tam sayfa yayın ilanları 1500, yarım sayfa 800 Lira'dır ● Küçük yayın ilanları kelimesi 75 Kuruş'tur.